

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Ishaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za izposojnino 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Le Truppe Italiane hanno occupato Corfù

Il Bollettino di guerra N° 327

Anche Prevesa occupata — Sul fronte di Tobruk il nemico è stato respinto con perdite
La valorosa resistenza delle Truppe italiane in Africa Orientale — Un incrociatore
ausiliario nemico affondato.

Il Quartier Generale delle Forze Armate
comunica in data di 28 aprile 1941-XIX:
Reparti dell'aeronautica e di Camice Nero
hanno stamane occupato Corfù. Sempre
stamane un battaglione di fanteria auto-
carrata ha occupato Prevesa.

In Cirenaica sul fronte di Tobruk, il ne-
mico ha nuovamente tentato una puntata

offensiva con carri e fanteria; è stato ri-
cacciato con perdite. Formazioni aeree da
bombardamento in picchiata, italiane e te-
desche, hanno attaccato, nei pressi di To-
bruk, batterie, automezzi ed accampamenti
nemici.

Nell'Africa Orientale continuano la pres-
sione del nemico e la valorosa resistenza

delle nostre truppe. Densità è stata eva-
cuata; attacchi avversari sono stati re-
spinti nel settore di Alagi. Un nostro som-
mergibile al comando del capitano di cor-
vetta Todaro Salvatore ha affondato in At-
lantico un incrociatore ausiliario nemico
da diecimila tonnellate.

Italijanske čete na Krfu

Vojno poročilo št. 327

Tudi Prevesa zasedena — Na bojišču pri Tobruku je bil sovražnik odbit z izgubami
Hraber odpor italijanskih čet v Vzhodni Afriki — Pomožna sovražna križarka potopljena

Rim, 28. apr. (Stefani) Vrhovno povelj-
ništvo italijanske vojske je objavilo na-
slednje 327. službeno vojno poročilo:

Oddelki pomorskih ladalcev in Črnih
Sraja so davi zavzeli Krf. Davi je bataljon
motorizirane pehote zavzel tudi Prevezo.
V Cirenaiki je sovražnik na fronti pri
Tobruku poskusil znova izvesti napadalni

sunek z oklopnimi vozovi in oddelki pe-
hote, a je bil odbit. Pri tem je imel izgu-
be. Skupine italijanskih in nemških bom-
bnikov ter strmovalcev so pri Tobruku
bombardirale sovražne baterije, avtomo-
bile in taborišča.

V Vzhodni Afriki se nadaljuje sovra-
ž.

ni pritisk, a tudi hrabri odpor naših čet.
Desle je bil izpraznjen. Na odseku pri
Alagiju je bil odbit sovražni napad.

Naša podmornica je pod poveljstvom
korvetnega kapetana Salvatorea Todara na
Atlantickem oceanu potopila sovražno
10.000 tonsko pomožno križarko.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 28. aprila (DNB) Vrhovno po-
veljništvo je izdalo danes naslednje po-
ročilo:

Letala so izvedla, kakor je bilo deloma
javljeno že v posebni vesti, nadaljnje uni-
čujoče udarce na transportne, materialne
in stražne ladje, ki so bili zbrane na mor-
ju med Pirejem in Kreto za prevoz pora-
ženih angleških čet. Tako je bilo dne 26.
aprila v grških vodah potopljenih 11 par-
nikov skupno s 48.000 tonami, poškodovan
pa z bombami angleški rušilec severno od
Krete in 19 nadaljnjih ladij. Del teh ladij
je brzokone uničen. Dne 27. aprila so po-
topila letala neko križarko ter trgovsko
ladjo s 5000 tonami ter hudo poškodovale
dve nadaljnji križarki in 12 trgovskih la-
di.

Prodiranje nemških čet, ki čistijo pre-
ostale predele srednje Grčije in Pelopone-
za se po načrtu nadaljuje. Skupine letal-
skih sil so z dobrim učinkom napadle so-
vražne sile na področju okrog Argos-Tripoli-
sa.

V Severni Afriki so se izjavili sovra-
žni sunki iz Tobruka. Nasprotnik je imel
pri tem hude izgube. Nemški in italijan-
ski strmovalci so 27. aprila, zaščiteni od
lovskih letal, napadli angleške topniške
postojanke okrog Marsa Matruha in so z
bombami zadeli dve bateriji tako da sta
umolknil.

Nemška lovška letala so uničila v ne-

kem pristanišču na otoku Malti 4-motor-
no angleško pomorsko letalo tipa Sunder-
land.

Na morju okrog Anglije so potopila le-
tala v teku večerajšnega dneva in zadnjo
noč dve trgovski ladji skupno s 11.000 to-
nami in hudo poškodovale 5 nadaljnjih
trgovskih ladij.

V pretekli noči so bojna letala ob ugod-
nem razgledu bombardirala področje lade-
delnic in pristanišče naprave v Portsmouthu.
Razdiralne in zažigalne bombe so po-
vzročile veliko razdejanje predvsem v dr-
žavni ladjedelnici. Nadalje so bila napade-
na pristaniška mesta v Cornwallu ob juž-
novzhodni obali Anglije.

Včeraj je uspelo dvema sovražnima bo-
jnim letalom, da sta pod zaščito nizko
strujenih oblakov prodrli v zapadno Nem-
čijo. Zaradi bomb je bilo v neki tovarni
nekaj oseb ubitih in ranjenih. Nastala je
samo neznatna škoda na poslopih, ki ni
zmanjšala proizvodnje.

V poslednji noči nad državnim ozemljem
ni bilo nikakega sovražnega bojnega delo-
vanja.

V času od 23. do 27. aprila je sovražnik
izgubil skupno 100 letal. Izmed njih je bilo
26 sestreljenih v letalskih spopadih ali pa
od nočnih lovcov, 8 od mornariškega po-
tovanja ali lažjih vojnih ladij in 3 od proti-
letalskega topništva. 63 letal je bilo uni-
čenih na tleh. Ob istem času je bilo izgub-
ljenih 9 nemških letal.

Vojna v Grčiji pred koncem

Rimski listi o pomenu zadnjih vojaških operacij

Rim, 28. aprila. (Stefani) Današnji rim-
ski listi potrjujejo, da je treba smatrati
glede na vojaške operacije držav osv, ki
so bile izvršene v zadnjih dneh na balkan-
ski fronti, kakor tudi glede na okupacijo
Aten po nemških četah s skorajšnjo popol-
no likvidacijo grške vojske. Listi tudi pou-
darjajo, da sta sedaj že oba bregova Ko-
rintskega prekopu pod nemško kontrolo.

»Popolo di Roma« piše v enem izmed
svojih člankov, da je že 21 dni potem, ko
so angleške poročevalske agencije tri-
umfalno poročale o izkrcanju britanskega
ekspedicijskega zbora v Grčiji, vkorakala
v Atene nemška vojska in na Akropoli
razvila zastavo nemške države. »Popolo di
Roma« nato podčrta nemške vojaške
uspehe, obravnava beg Angležev in zasle-
dovanje in uničevanje angleške vojske ter
angleških parnikov na Egejskem morju ter
zaključuje, da vse te operacije pomenijo
že epilog grške vojne.

Turin, 28. apr. (Stefani). »Gazzetta del
Popolo« se bavi z dogodki preteklega tedna
in dostavlja, da bo zmagoviti pohod oso-
vinskih sil temeljito spremenil tudi politič-
no smer ameriškega javnega mnenja. Ame-
riški narod ni vedno soglasen z delom svo-
je vlade, vendar pa je treba ugotoviti, da
so Rooseveltovi prijazni krogi pripravljeni
na vsak način zavleči Ameriko v nepoprav-
ljivo pustolovščino. Toda to, pravi omeje-
ni list, ne pomeni za nas nikakega presene-
čenja. Zapadne velesile so bile nahujskane
iz Washingtona, da so osovini napovedale
no, kar se je svoj čas jasno odkrilo s taj-
vojno, kar se je svoj čas jasno odkrilo s
tajnimi dokumenti, najdenimi v Varšavi.
glačne očitnosti dejstev je moral angleški
radio vsaj enkrat priznati resnost položaja,
ki je nastal na Grškem zadnje dni. Ko po-
roča o političnem in vojaškem položaju,
kakršen se je razvil v Grčiji, mora dopu-
stiti, da razmišljajo o možnosti evakuacije
britanskega ekspedicijskega zbora, in na
globoki vtis, ki bi ga takšno dejstvo na-
pravilo med angleškim, avstralskim in no-
vozelandskim prebivalstvom.

Sprejem nemške vojske v Atenah

Berlin, 28. aprila. (DNB) Prva poročila
o prihodu nemških čet v Atene soglasno
javljajo, da se je prebivalstvo grške pre-
stołnice zadržalo napram nemški vojski
prijeteljsko in dostojno. Ob robovih cest,
po katerih so vkorakale nemške čete v
Atene, so stali povsod v gostih vrstah lju-
dje, ki so pozdravljali nemško vojsko z
dvigom ali z mahanjem rok. Brezhibno za-
držanje nemških čet napram Grkom je bi-
lo povsod sprejeto s simpatijami, zlasti
ker se je razlikovalo od nastopa Angležev.
Na Grke je napravil velik vtis tudi red,
ki se ga povsod drži nemška vojska.

Naplavljen trupla angleških vojakov

Berlin, 28. aprila. (DNB) Poročila iz
Aten in Volosa javljajo, da so bila zadnje
dni na egejsko obalo Grčije naplavljeni
trupla nešteti angleških vojakov, ki so
se očitno nahajali na potopljenih trans-
portnih ladjah. Kaže se tudi, da so doži-
veli Angleži v Grčiji še večjo katastrofo
nego v svetovni vojni na Galipoliju ali
preteklo leto pri Dunkerqueu. Iz Dunker-
quea je bil prevoz v Anglijo primeroma
lažji, ker je znašala daljava samo 40 km
in je Nemcem megla ovirala operacije, pri
prevozu angleške vojske iz Grčije v Egipt
je položaj povsem drugačen. Že od Gr-
čije do Krete je razdalja za več sto kilo-
metrov večja nego je bila pri Dunker-
queu, tako da neprestani napadi nemškega
letalstva na angleške ladje spravljajo
Angleže v brezupen položaj.

Uspešno bombardiranje Malte

Vojno operacijsko področje, 28. aprila.
(Stefani) Letalski dopisnik agencije Ste-
fani poroča, da so italijanska letala v po-
letu prav nizko nad tlemi izvršila uspešen
bombni napad proti nekemu angleškemu
vojaškemu taborišču ter proti zalogam ži-
veča v severnem delu otoka Malte. Na-

vzlic temu, da je sovražnikovo protiletal-
sko topništvo otvorilo proti napadajočim
letalom silovit ogenj, so italijanska bom-
bna letala vseeno spustila na določene ob-
jekte številne bombe srednjega in težkega
kalibra, ki so zadale v polno ter povzro-
čile veliko opustošenje, razdejanje in mno-
go požarov.

Jadransko morje zavarovano

Turin, 28. apr. (Stefani). Turinski list
»Stampa« piše, da po bliskoviti akciji osov-
inskih vojsil v Jugoslaviji ni več nikake nevar-
nosti za Jadran. Jadransko morje je zopet
postalo italijansko jezero kakor v rimskih
in beneških časih. Pomorski promet med
Italijo in Balkanom se bo močno razmahnil
in britansko brodogradbo bi mnogo tvegalo,
če bi poskusilo na Jonskem morju kake
pustolovščine. »Stampa« sodi, da bo Italija
sedaj po likvidaciji vzhodne fronte lahko
»sredotočila vse svoje napore v odseku
Severne Afrike, vendar pa bo treba od-
straniti še mnoge težave, kajti Suez, dolina
Nila in Palestina so življenjska središča za
Anglijo, ki jih bo nedvomno branila z vse-
mi svojimi silami. Zaradi te nevarnosti bo
Churchill podvzel gotovo nove zločinske
akcije proti Siriji in proti samostojnosti
Egipta, kakor tudi proti svobodi arabskih
narodov. List, zatruje, da se bo položaj
kljub težavam razvijal vedno bolj k končni
zmagi osvobodilnih sil.

Hude angleške izgube na morju

Berlin, 28. apr. (DNB). V soboto in ne-
deljo je zadalo nemško letalstvo angleškim
ladjam med grškimi obalami in Kreto zo-
pet uničujoče udarce. Že v soboto je bilo
z zadetki bomb potopljenih 11 angleških
ladij s skupno 48.000 tonami, v nedeljo pa
še ena s 5000 tonami. Nadalje je bilo v
obeh dneh 29 trgovskih ladij tako poško-
dovanih, da za Angleže ne bodo več uporab-
ne. Izmed teh je bilo 19 ladij, med njimi
več velikih potniških parnikov, tako po-
škodovanih, da se bodo tudi te ladje brz-
kone se potopile. Nemška letala so včeraj
ob grški obali potopila tudi neko angleško
križarko, dve drugi križarki pa sta bili za-
deta z bombami v polno.

Beg iz Grčije v Aleksandrijo

Berlin, 28. aprila. (DNB) Iz Aleksandri-
je poročajo, da so tja prispele iz Grčije
skupine angleških vojakov, ki so se poslu-
žile za prevoz po morju malih ribiških la-
di. Angleški vojaki so prispele v Aleksan-
drijo v oblačovanju vrednem stanju.

Popliah v Gibraltarju

La Linea, 28. apr. (Stefani). V Gibraltar-
ju je bil včeraj velik popliah, ker je po-
veljništvo angleške posadke zas. vilo, da so
sovražne podmornice prodrele v bližino lu-
ke. Zato je proti pomornicam poslala dva
hidroaviona, dva rušilca in eno podmor-
nico, ki pa so se po kratkem času vrnili.
Razen tega je prišlo v vojno luko mnogo
hidroavionov in mnogo letal najmodernejš-
ega tipa. General Gort, novi poveljnik
angleške posadke, je v spremstvu svojega
generalnega štaba posetil utrdb pri La
Linei.

Madrid, 28. aprila. (Slovaška t. k.). V
Gibraltar je prislo iz Londona angleško
letalo, s katerim poluje v vzhodno Sred-
zemlje več visokih angleških osebnosti.

Ogorčenje v Avstraliji

New York, 28. aprila. (DNB) Tako
ameriški kakor tudi angleški listi potrjuje-
jo v svojih poročilih, da pod vtisom kata-
strofo na Balkanu narašča med avstrals-
skim prebivalstvom ogorčenje zaradi uspe-
de, ki jo je doživela avstralska vojska v
Grčiji. Posebno je prebivalstvo ogorčeno,
ker so morale avstralske in novozelandske
čete kriti beg Angležev iz Grčije. Med
svetji avstralskih vojakov so zapustile mu-
čen vtis tudi vesti o velikih izgubah, ki so
jih utrpeli angleške imperialne čete v Gr-
čiji.

Razdvojenost v Ameriki

Uničeni upi pristahev vojne — Svarila izolacionistov
ameriškim državnikom

New York, 28. apr. (Stefani). Ameriški
tisk in celo intervencionistični krogi mo-
rajo nehoti priznati, da sodelovanje osov-
inskih velesil ni samo v materialnem pogledu
vedno močnejše in globokješe, marveč, da
zaradi zmage na Balkanu in v Severni Afri-
ki stalno raste vzajemna simpatija med
nemškim in italijanskim narodom. S tem
so je razblinila v nič nada Angležev in
Američanov, ki so za intervencijo. Ti krogi
so upali, da se bo posrečilo zasejati razdor
med osovinske zaveznike. Sedaj jim ne pre-
ostaja nič drugega, kakor da zmanjšujejo
angleški poraz ter izkrivljajo dejstva na
očitljiv način v korist Angliji. Tega posla
se je lotil tudi major Eliot, vojaški sotrud-
nik »New York Herald Tribune«, ki narav-
nost piše, da v zadnjih dogodkih ni bilo
zmagovito osovinsko orožje, marveč, da je
baje Anglija dosegla velike vojaške uspehe.
V nasprotju s tem pa direktor lista »Pall
Mall« Inger Soll zatruje, da izjave Roose-
velta, Hulla in Knoxa ne bodo mogle po-
biti fašizma, ki je na vsej črti gospodar
položaja. Isti pisec se vprašuje, kaj bodo
Zedinjene države napravile v sedanjem po-
ločaju in kako se bodo odločile. Feliks
Morley, znani ameriški poslovni človek,
izkorači zmago osovinskih sil s tem, da
zahteva še tesnejše sodelovanje med Zedi-
njenimi državami in Kanado, zatrujejoč, da
je kanadski narod dovolj zrel in da nje-
gova notranja uredba nudi vse pogoje za
uspešno obrambo. Morley celo pravi, da
bo to sodelovanje nekoč lahko doseglo
tako stopnjo, da bosta vladi Zedinjenih
držav in Kanade stalno sodelovali v vseh
vprašanjih politike.

Amerika ni dovolj pripravljena za vojno

New York, 28. apr. (DNB). »New York
Daily News« piše v uvodniku, da kaže zad-
nji govor ameriškega zunanjega ministra
bližnji vstop Zedinjenih držav v vojno.
List odločno svarj pred prenehanjem,
češ, da Zedinjene države danes še niso do-
volj pripravljene za vojno. Amerika in
Anglija skupno ne moreta postaviti vojske,

ki bi bila vsaj približno po številu in po
oborožitvi kos nemški vojski. Načelje
vprašuje list, ali bi ne bilo mogoče, da bi
Zedinjene države vodile vojno na eni fron-
ti. List predlaga, naj se najprej sklene
sporazum z Japonijo in z Rusijo, ki bi ju
zvali na ameriško stran. Pisec uvodnika
pravi, da Amerika lahko objubi Stalinu
vse, kar mu je objubila Nemčija.

Pred usodnim korakom

Washington, 28. apr. (Stefani). V mero-
dajnih krogih ostro obsojajo Rooseveltov
načrt glede zavarovanja konvojov po At-
lantskem oceanu. Izvidniška letala, ki bi
spremljala konvoje ter javljala nevarnost,
kakor določa predsednikov načrt, ne bi
mogla izpolniti svoje naloge. Senator Nye
je izjavil, da ta predsednikov načrt ojačuje
gibanje, ki stremi za tem, da se konvoji
sploh prepovedo. Mnogo članov kongresa
je sporazumno s tem nazorom senatorja
Nye.

New York, 28. apr. (DNB). Demokratski
senator Wheeler je izjavil preteklo nedeljo
na nekem velikem zborovanju za mir, da
so ameriško ljudstvo že dovolj omečali
za vojno napoved, vendar pa Amerika
usodnega zadnjega koraka še ni napravila.
Do tega koraka pa bi znalo priti, če bo
Amerika sprejela Rooseveltov načrt, naj
ameriške vojske, pomorske in letalske
edine spremljajo angleške konvoje v
ogrožene evropske pomorske pasove. Ker
je v svojem večeršnjem govoru Churchill
nujno prošil Ameriko, naj takoj odpošlje
ameriške konvoje, je jasno, da na ta na-
čin žene ameriški narod v vojno.

Častna dolžnost

New York, 28. apr. (Stefani). Italijanski
mornariški ataše, viceadmiral Alberto Lais,
je pred svojim vkrcanjem za Italijo izjavil
ameriškim novinarjem, da so poveljniki ita-
lijanskih parnikov, ki so jih ameriške ob-
lasti samovoljno obtožile sabotaže, storili
samo to, kar je bilo po geslu, zapisanem
leta 1913 na zastavo ameriškega komodora
Perryja, njihova častna dolžnost. »Ne od-
povejte se svojim ljudem«. To je obrazec,
na katerega prisegajo ameriški mornarji.

Vloga Japonske pri urejevanju sveta

Izjave japonskega veleposlanika v Rimu

Rim, 28. apr. (Stefani). Vprašanje ude-
ležbe Japonske v sedanjem konfliktu ob-
ravnavna bivši japonski veleposlanik v Ri-
mu, Shiratori, v članku, ki ga objavlja
»Börsen-Zeitung«. Ta zatruje, da sedaj ne
gre več samo za vprašanje vrhovne oblasti
med Nemčijo in Anglijo, ki bi bilo omeje-
no na evropsko celino, kajti to vprašanje
je že rešeno z nemškimi zmagami. Toda
Angleži so izjavili, da bi v primeru, če bi
bili prisiljeni zapustiti matično deželo, na-
daljevali borbo v kolonijah, opiraje se na
pomoč Amerike, in takšna okolnost bi
utegnila pomeniti grožnjo tudi za politiko
Japonske, ki mori na razširjenje proti jugu.
Shiratori zatruje, da bi se po zdravi pa-
meti vojna mogla smatrati za končano tisti
dan, ko bi jo Anglija izgubila v Evropi,
poudarja pa, da prevladuje pri anglosakson-
skih silah plutokratska kasta, za katero ni-
majo rešitve zdrave pameti nobenega po-
mena. Potem opozarja, da je danes gibal-
na sila konflikta Amerika, ki je v resnici
prevzela vodstvo vojne. Vendar — tako na-
daljuje člankar — ne more Anglija niti s
pomočjo Amerike misliti na to, da bi po-
zarila sile osv, in zato ji ostane v bodoče
zgotj možnost, da skuša braniti ostanke
svoje imperije predvsem v Aziji. Za se-
daj se torej samo hipotetično nakazuje
možnost gospodarske vojne anglosakson-
skih sil, ki sta bogati s surovinami, proti Evropi
pod vodstvom Nemčije in Italije. V tem
primeru bi bilo zelo važno vodeti, na ka-
tero stran se bodo nagnile azijske dežele,
ki razpolagajo z velikimi množinami suro-
vin in ljudi. Dolež Japonske bi v takšni
hipotezi veliko pomenil kot važen činitelj
nove ureditve sveta.

Kako je bil Macuoka sprejet v Moskvi

Tokio, 28. apr. (Domei) Privatni tajnik
japonskega zunanjega ministra Macuoka,
Hasegava, objavlja v tokijanskem listu »Asa-
hi« svoje spomine na potovanje japonskega
zunanjega ministra Macuoka po Ev-
ropi. Hasegava piše, da je Stalin pre-
senetil tako japonskega zunanjega mi-

nistra Macuoka, kakor tudi vse njego-
vo spremstvo in nič manj moskovsko pre-
bivalstvo, ko se je skupaj z zunanjim mi-
nistrom Molotovom pojavil na moskov-
skem kolodvoru k poslovitvi od japonskega
zunanjega ministra. Pred slovesom je
Stalin izjavil japonskemu zunanjemu mi-
nistru: »Ako bosta Japonska in Sovjetska
unija nastopili vzajemno, potem se Evro-
pi ni treba ničesar bati.« Na te besede je
Macuoka Stalinu odgovoril: »Tudi na
vzhodu se sedaj ni treba ničesar več ba-
ti.« Stalin je k temu še pripomnil: »In tu-
di ne nikjer drugod po svetu!«

Hasegava piše nadalje, da sta bila Sta-
lin in Macuoka, ko sta podpisala rusko-ja-
ponski nevtralnostni pakt, naravnost ga-
njena ter sta se na veliko začudenje vseh
diplomatskih zastopnikov inozemstva, ki
so se k slovesu od Macuoka zbrali na mo-
skovski postaji objela »po ruskem obič-
čaju«. Nič manj kakor diplomatski za-
stopniki so se čudili temu uradniki ru-
skega zunanjega ministrstva, izmed katerih
je eden Stalinu zašepetal nekaj na
uho. Stalin je nato stopil v luksuzni vlak
ter v jedilnem vozu, ki je bil Macuoki dan
na razpolago, vsakemu izmed Macuokovega
spremstva posebej stisnil roko. Hase-
gava pripominja, da je zelo značilno, da
je Stalin nato v jedilnem vozu dejal Ma-
cuoki še tole: »Vi ste Azijec in jaz sem
tudi.«

Italijanski prispevek za japonsko umetnost

Tokio, 28. aprila. (Stefani). Italijanski Mi-
nister za Ljudsko kulturo je ob koncu prejš-
njega leta doobil tisoč je nov za vsakoletni
nakup kakšnega dela japonske umetnosti,
ki bo razstavljen na jesenski umetnostni
razstavi v Tokiju. Odbor japonske Umet-
nostne akademije je sedaj predložil ita-
lijanskemu poslaniku dve umetniški, ki sta
vredni nakupa, deli slikarjev Raicha Iguchi-
ja in Keija Meshita. Listi objavljajo obe
sliki in omenjajo s simpatijami ukrep Mi-
nistrstva za Ljudsko Kulturo.

Mednarodna donavska komisija v Oršovi

Bukarešta, 28. apr. (Stefani). Mednaro-
dna donavska komisija je prenesla svoj so-
dež iz Beograda v Oršovo.

Novi ameriški poslanik v Budimpešti

Budimpešta, 28. apr. (Stefani). V Budim-
pešto je prislo novi poslanik Zedinjenih
držav g. Pal, ki bo v nekaj dneh izročil
svoja pooblastila.

Madžarski poslanik v Zagrebu

Budimpešta, 28. apr. (Stefani). Madžarski
poslanik v Kairu Franc Marzy bo imenovan
za madžarskega poslanika v Zagrebu.

Nova zima v Španiji

Madrid, 28. apr. (Stefani). Španijo je za-
jel nov val mraza, z obilnim snegom, ki je
zlasti zapadel po gorovju.

Ducejevo priznanje Oboroženim Silam v Albaniji

Tirana, 28. aprila. (Stefani). Duce je poslal Vrhovnemu Poveljstvu Oboroženih Sil v Albaniji tole brzojavko: »Eks. Cavalleru, Tirana. V trenutku zmage vam želim priznati neovrgljivo zaslug, da ste v štirih mesecih pripravili vse potrebno in zadostne pogoje za njeno doseg. Ti pogoji so bili, da ste morali uničiti, kakor ste

to storili, vsak nadaljnji protiofenzivni napor sovražnika in da ste vili vsem moralni in materialni utrip za nov polet. Sprejmite moje visoko priznanje za Vaše delo in delo Vaših sodelavcev v Poveljstvu ter priznanje četam. Spominjajte me pri vseh. Mussolini.«

Ducejev razglas

Določbe o zakonodaji na ozemljih bivše kraljevine Jugoslavije, zasedenih po Italijanskih Oboroženih Silah

Rim, 27. apr. »Gazzetta Ufficiale« objavila tale razglas Duceja Fašizma, Prvega Maršala Imperija, Komandanta operativnih čet na vseh bojiščih:

Čl. 1. Na ozemljih bivše kraljevine Jugoslavije, zasedenih po italijanskih oboroženih silah, bo še nadalje v rabi tamkaj veljavna civilna, trgovska, menična in kazenska zakonodaja, razen ako ni drugače določeno po posebnih določbah, izdanih od italijanskih oblasti.

Čl. 2. Na ozemljih, navedenih v prejšnjem členu, vrše sodstvo domači sodni organi in tudi notarske funkcije se še nadalje izvršujejo po tamkaj veljavnih določbah. Pravosodni ukrepi in notarski akti nosijo v naslovu tole formulo: »Z oblastjo, poverjeno od Vrhovnega Poveljstva Italijanskih Oboroženih Sil«.

Čl. 3. Do nove določbe je ukinjen potek preskripcijskih ter onih zakonitih ali pogodbenih rokov, ki se tležejo zapadlosti vlaganja tožb, ugovorov ali kakršne koli pravice civilnega, trgovskega in meničnega značaja. V civilnih in kazenskih postopkih prenehajo teči vsi končni roki. S

Predpisi glede valutnega razmerja med Italijo in bivšo Jugoslavijo

Rim, 27. aprila. »Gazzetta Ufficiale« (Službeni list) objavlja ministrsko naredbo, ki določa valutno razmerje med območjem italijanske države in ozemljem bivše kraljevine Jugoslavije, zasedenim po Italijanski Vojski in predpise za uvoz vrednostnih papirjev in vrednot v Italijo.

Člen 1. Prepovedan je uvoz na ozemlje Italijanske Države jugoslovanskih in grških državnih in bančnih papirjev ter menic, nakazil in vsakih vrst efektov, razen akcij, izdanih v jugoslovanski ali grški valuti.

Člen 2. Veljavna prepoved izvoza iz ozemlja Italijanske Države in uvoza v isto ozemlje italijanskih državnih in bančnih papirjev, menic, nakazil in vsakih vrst efektov, izdanih v italijanskih lirah, ne velja za izvoz in uvoz omenjenih vrednostnih papirjev med ozemljem Italijanske Države in onim bivše kraljevine Jugoslavije, zasedenim po Italijanski Vojski.

Člen 3. Uvoz na italijansko ozemlje državnih papirjev ter obligacij in akcij vseh vrst, tudi če so izdane v drugačni valuti kakor italijanski, in odgovarjajočih kuponov, je dovoljen le potem poštne pošiljke na »Banco d'Italia« ali na eno iz

med bank, ki so pooblašene, da poslujejo kot agencije »Banco d'Italia«, in to v smislu člena 10. ministrske naredbe od 8. decembra 1934-XIII. Prepovedan je vsak drug način uvoza na ozemlje Italijanske Države efektov, o čemer je govora v prejšnjem odstavku. Banke, navedene v prvem odstavku tega člena, ki prejmejo po pošti gori imenovane vrednostne papirje in vrednote jih smejo depozirati v lastni banki ali v vsakršno drugo banko na ozemlju Italijanske Države, določeno od upravitelcev, ne da bi k temu bilo potrebno dovoljenje s strani »Istituta nazionale per i cambi con l'estero« (Nacionalni zavod za inozemske devize). Ti pogoji se smejo izvršiti le v korist upravičencev, ki bivajo v inozemstvu. Vsako nadaljnje gibanje teh pologov, kakor tudi vsako gibanje vrednostnih papirjev in vrednot, navedenih v prvem odstavku, ki so inozemska last, (tudi če so bili uvoženi na ozemlje Italijanske Države, preden je stopila v veljavo ta naredba), je poveljen prejšnjemu dovoljenju Nacionalnega zavoda za inozemske devize.

Člen 4. Ta naredba stopi v veljavo na dan njene objave v državnem Službenem Listu.

Avtobusna zveza s Trstom in Gorico

**V nedeljo sta stekli obe novi progi, ki bosta mnogo pri-
pomogli k zblizanju zasedenega ozemlja s tržaško in go-
riško pokrajino**

Ljubljana, 28. aprila.

Po zanimanju in pozornosti, ki ju je g. Kraljevi Civilni Komisar izpričal z reševanjem življenjskih problemov zasedenega ozemlja, je Ljubljana 24. t. m. dobila dve novi avtobusni progi, katerih prva drži preko Postojne in Vipavske doline v Gorico, druga pa preko Postojne in Sežane v Trst. Na obeh progah obratujeta velika najmodernejša avtobusa, ki sta v nedeljo v kratkih presledkih med 10. in 11. prvi-krat privzela v Ljubljano. Otvaritvene vožnje se je udeležil tudi g. dr. inž. Comm. Venanzio Franchini, ravnatelj tržaškega okrožnega inšpektorata prometnega ministrstva v Rimu. Poleg drugih oddelkov in razmeroma precejšnjega števila občinstva sta se pripeljala tudi ravnatelja družb, ki bosta oskrbovali promet na obeh progah g. dr. Guido Calissano ravnatelj S. A. T. v Trstu in g. inž. Papis, ravnatelj podjetja S. A. Ing. Ribbi & Co. v Gorici.

Promet na obeh progah bo brez dvoma mnogo pripomogel k zblizanju zasedenega slovenskega ozemlja s tržaško in gorjsko pokrajino. V načrtu pa je, kakor smo že poročali, še izpolnitev dnevnega prometa s Trstom in Gorico tako, da bo redna zveza zjutraj in zvečer v obeh smereh. Obe

podjetji, zlasti pa predsednik tvrdke Ribbi & Co., g. inž. Ribbi, proučujeta tudi vprašanje tovrstnega avtomobilskega prometa, ki bi se preko Gorice podaljšal do Vidma, drugega bližnjega blagovnega središča v Italiji. Vozni red sedanjih prog je naslednji:

I. Ljubljana—Trst	
Odhod Ljubljana	17.00
Prihod Postojna	18.45
» Trst	20.35

Trst—Ljubljana	
Odhod Trst	7.00
Prihod Postojna	9.00
» Ljubljana	10.45

II. Ljubljana—Gorica	
Odhod Ljubljana	14.30
Prihod Postojna	16.20
» Gorica	18.40

Gorica—Ljubljana	
Odhod Gorica	7.00
Prihod Postojna	9.40
» Ljubljana	11.30

Avtobus gorjske proge ima v Ljubljani postajališče pred hotelom Mikličem in v Gajevi ulici, avtobus tržaške pa samo v Gajevi ulici. Cena vožnji do Trsta je 28.—, do Gorice pa 30.— Lit.

261 delavcev iz Palerma odpotovalo v Nemčijo

Palermo, 28. apr. (Stefani). Predvčeršnjem je odpotovalo iz našega mesta 261 delavec stavbine in kovinarske stroke, namenjenih v Nemčijo. Ko so se bili zbrali pri Tajniku Fašistične Zveze industrijskih delavcev, ki jih je v svojem govoru izpodbijal ter jim voščil srečo na pot, so delavci v popolnem redu krenili v Dom Fašja, kjer so se v navzočnosti Zveznega Tajnika poklonili Spomeniku padlim za Revolucijo. Zvezni Tajnik se je tovariško pomudil med delavci ter jih vse nagovoril z besedami iskrene solidarnosti in jim sporočil pozdrav Stranke, rekče, da je prepričan, da bodo znali na nemških tleh ohraniti lepo tradicijo delavnosti, ki odkljuje italijanskega delavca. Tajnikove zanosne besede so bile odhajajočim znak za glasno manifestacijo navdušenja za Mussolinija in Hitlerja.

Razstava italijanske fotografije v Berlinu

Berlin, 28. aprila. (Stefani). V dvorani »Berliner Kunsthal« je bila v soboto odprta razstava italijanskih umetniških fotografij, ki sta jo priredili Zveza italijanskih društev za fotografiko in Nemška državna zveza fotografov-amaterjev. Navzočnim je bilo mnogo uglednih osebnosti,

med njimi visoki uradniki državnega ministrstva za propagando, Italijanski Veleposlanik Dino Alfieri s tiskovnim in prosvetnim atašejem ter Tajnik berlinskega Fašja. Razstaven katalog se pričinja s predgovorom ministra Goebbelsa in s kratkimi besedami Veleposlanika Alfierija.

Skupine akcije za Nizzo, podrejene Stranki

Rim, 28. apr. (Stefani). Skupine Akcije za Nizzo, svoj čas ustanovljene pod predsedstvom Generala Ezia Garibaldija, so podrejene stranki. Dne 30. aprila 1941-XIX, na obletnico italijanske zmage nad Francozi, ki so leta 1849 oblegali Rim, se bo organiziral dan propagande za Nizzo pod vodstvom zvez Bojevniških Fašjev v Torinu, Genovi, Milanu, Trentu, Benetkah, Trstu, Bologni, Firenzi, Anconi, Perugiji, Aquili, Bariu, Potenzi, Napolju, Reggio, Kalabriji, Palermu in Cagliariu, v sporazumu s skupinami Akcije za Nizzo ter odseki Državnega zavoda za Fašistično Kulturo. Istega dne se izvrši predaja praporcev skupinam Akcije za Nizzo v Milanu, Rimu, Firenzi, Spezii, Cuneu, Astiu, Grossetu in Ventimigliji.

MED ZAKONCEMA

»Poglej me malo bolje, možiček. In mi od srca povej, ali nisi s svojo novo priletko kakor Mona Lisa?«
»Pa res. Zda bi te moral še kdo ukra-
siti!«

Neugoden odmev Churchillovih izjav

Berlin, 28. aprila. (DNB). Pod vtisom angleške vojaške katastrofe na Balkanu se je moral sročiti Winston Churchill zateči pred mikrofon, da govori narodu v Angliji in imperiju o položaju. Tokrat tudi najhujši izmed vseh angleških vojnih hujškov ni mogel zamolčati resnosti položaja. Pod vtisom dogodkov je moral Churchill priznati, da je položaj angleške in grške vojske v Grčiji skrajno neugoden, pri tem pa je glavno skrb posvetil seveda samo angleškemu vojakom, ki se sedaj zaman skušajo rešiti. Sicer je Churchill govoril manj o Balkanu, zato pa je tem bolj ozval Zedinjene države brez vseh pomeškov za čim večjo pomoč. Da bi temu primerno ustvaril v Zedinjenih državah pravo razpoloženje, je dejal v svojem govoru, da bi bil položaj v bitki za Atlantik za Anglijo slab, če Zedinjene države takoj ne priskorijo na pomoč. Churchill je tudi poudaril, da mora Anglija v bitki za Atlantik odločno zmagati, če sploh hoče to vojno dobiti. Seveda bo tudi to zadnje upanje razblinilo delovanje nemških podmornic in letal, ki uničujejo angleške ladje v Atlantiku.

Stockholm, 28. aprila. (Stefani). Včerajšnji govor predsednika angleške vlade Churchilla po radiu je napravil v tukajšnjih krogih zelo neugoden vtis. Churchillova izjava presojajo v Stockholmu na splošno kot dokaz, da je britanska država v resnici zelo daleč od tistega samozaupanja, ki ga na zunaj skuša dokazovati, do čim smatrajo številne napake, ki jih je za krivila angleška vlada, kakor tudi različne nepredvidnosti in nesposobnosti na raznih področjih kot znake krize, ki se utegne v kratkem sprožiti v sestavi sedanjega angleškega kabineta. S posebno pozornostjo komentirajo v tukajšnjih krogih dejstvo, da je Churchill sam izjavil, da so se stvari obrnile sicer v slabo smer in da ni izključeno, da se bodo razvijale v bodečo še slabše, ker Španija, Portugalska, Maroko, Rusija in Orient doslej še niso bile prizadele od vojnih zapletov, kar pa se lahko še zgodi. Pozornost je zbudilo tudi dejstvo, da je Churchill morda nehoti ušlo priznanje, da se je sedanja borba obrnila na slabo. V tukajšnjih krogih zlasti poudarjajo, da včerajšnji Churchillov govor v celoti ni bil nič drugega kakor zelo značilen izraz, v kako težko moralno in materialno krizo je zašla Anglija, kakor tudi, da pomeni njegov govor obupen klic na pomoč, ki naj bi ustavil centrifugalne sile, ki so se pojavile tako na področju britanskega imperija samega, kakor tudi med njegovimi vazali.

Odklonjena ameriška zahteva v Moskvi

Moskva, 28. apr. n. (Stefani). Sovjetska vlada je odklonila zahtevo ameriške vlade, naj bi dovolila prevoz približno 200 tisoč zveznih bivših angleških prostovoljcev, ki so ob koncu finsko-sovjetske vojne prišli na Finsko in ki so s pomočjo ameriškega poslatstva v Helsinkih dobili potrebne potožnice, da bi lahko odpotovali iz Finske, kjer so jim sporočili, da so nezaželeni gosti Potovati bi morali preko Rusije.

Naše gledališče

DRAMA:

Začetek ob 17. uri

Torek, 29. aprila: Trideset sekund ljubezni. Red A.

Sreda, 30. aprila: Protekcija. Red Sreda.

★

Benediktijeva veseloigra »Trideset sekund ljubezni« je delo, ki osvaja gledalca s humornim dejanjem; ožigosa zlagano rodbinsko moralo in razkrle v zabavnem poteku dejanja, kako skopni ob denarnem vprašanju. Igrali bodo: Mira Danilova, Kralj, Jerman, Gabrijelečeva, Mileva Bolat—Ukmarjeva, Nablocka, Cesar, Gregorin, Lipah in Rakarjeva. Režiser: prof. Sest.

V sredo bodo igrali za red Sreda Nušičevo veseloigro »Protekcija«, ki je zaradi svoje aktualne snovi in satirične osti delo, ki občinstvu ugaja.

OPERA:

Začetek ob 17. uri

Torek, 29. aprila: Ples v maskah. Red Torek.

Sreda, 30. aprila: Tri stare škatle. Red B.

★

Učinkovito dejanje v Verdijevi operi »Ples v maskah« pokaže zaroto, ki hoče upropasti grofa Riccarda. Zvestoba njegovega tajnika Renata, čigar žena Amelia skuša Riccarda pridobiti, se prevrže v ljubosumje in pripravi Riccardu pogin. Verdijeva glasba podčrta v vsemu muzikalnimi sredstvi dramatično dejanje, ki nudi pevcem zanimive naloge. Predstava bo jutri v torek za red Torek.

Walter Kollova opera »Tri stare škatle« je delo, v katerem dominira komični par, kuharica Katra (Polčeva) in njen častilec, podčastnik Damijan Zajc (Modest Sancin). Nosilca teh dveh partij nosita uspeh dela, ki ima dovolj brez prijetnih sentimentalnih navepov, ki dajejo pevca. Glavni partiji: (Lote (Barbičeva) in Vidmarja (Belizar Sancin), dovolj priljubljeni za razmah. Razen njih nastopa v glavni partiji še Urška (Poljanarjeva). Dirigent: D. Zebre. Režiser in koreograf: inž. P. Golovin.

Nogomet v Italiji

Rim, 28. aprila. br. Včeraj so bili v predzadnjem kolu tekem za italijansko državno prvenstvo v nogometu med klubi sekcije A doseženi naslednji izidi:
Lazio: Fiorentina 4:1 (2:1), Torino: Ambrosiana 2:0 (1:0), Genova: Bari 6:1 (0:0), Napoli: Venezia 1:1 (0:1), Milano: Juventus 2:1 (1:0), Livorno: Roma 6:1 (2:0), Novara: Atalanta 5:1 (1:0), Bologna: Triestina 0:0.

Po tem kolu je vrstni red najboljših italijanskih klubov v prvenstvu naslednje: Bologna 38, Milano, Ambrosiana 33, Juventus, Fiorentina 32, Atalanta 31, Triestina, Genova, Roma, Torino, Livorno, Napoli 28, Novara, Venezia 27, Lazio 26 in Bari 18.

Odredbe Kr. Civilnega Komisariata

Ljubljana, 27. aprila. Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje je odredil ukinitve delovanja radiofonskih ustanov, ki je upravljala radijsko postajo v Ljubljani ter njen prenos na Italijansko radiofonsko ustanovo EIAR Generalni ravnatelj te ustanove, Nacionalni Svetnik Chiodelli je v smislu navodil Mi-

nistrstva za Ljudsko Kulturo in Kr. Civilnega Komisarja ukrenil vse potrebno za novo ureditev radijskih oddaj na zasedenem ozemlju. V nekaj tednih bo EIAR postavila novo oddajno napravo z jakostjo 5 kilovatov, tako da se bo radiofonska služba v zasedenem ozemlju znatno zboljšala.

Gospodarstvo

**Proizvodnja naše živinoreje se lahko še
znatno poveča**

V zvezi s potrebo naše samopreskrbe v pogledu prehrane smo v nedeljski številki prikazali možnosti za povečanje naše pšenične proizvodnje. Poudarili smo, da naši kraji v pogledu žitne produkcije ne bi bili pasivni, če bi pri sedanjih površinah z intenzivno obdelavo zemlje, zlasti pa z večjo uporabo umetnih gnojil, dosegli povečanje hektarskega donosa od povprečnih 10 na 20 metrskih stotov na hektar, za kar so dani vsi naravni pogoji.

Vzporedno pa moramo iti naše prizadevanje za tem, da izkoristimo vse možnosti za razvoj naše živinoreje. Na področju živinoreje so naši kraji sicer le deoma pasivni, vendar moramo stremeti za tem, da tudi na tem področju dosežemo čim večjo proizvodnjo. V naših krajih je bila živinoreja od nekdaj precej razvita in predstavlja osnovo našega kmetijskega gospodarstva. Navzlic temu smo tudi v pogledu živinoreje še precej zaostali v primeru z deželami z intenzivno živinorejsko produkcijo. Če v zadnjih desetletjih napredek v tej panogi kmetijske produkcije ni bil tak, kakor bi si ga želeli, je to pripisati raznim čimteljem. Kakor se da intenzivna žitna produkcija doseže le tam, kjer je v naprej zajamčena minimalna cena proizvoda, ki poplača trud in stroške, tako je tudi napredek živinoreje ozko vezan s stanjem cen na trgu. Če so cene prenizke kmetovalcem pri intenzivni živinorejski produkciji ne pride na svoj račun, če tudi ima najboljšo voljo.

Potrebno je intenzivnejše pridelovanje krme

Napredek živinoreje je ozko povezan z vprašanjem večjega pridelovanja krmil, ki pa je le mogoče pri ustreznih cenah živil. Ker se v sedanjih razmerah ni bati, da bi cene živini padle pod ono višino, ki jo nujno zahteva intenzivna živinoreja, zato se našemu kmetu ravno na tem področju odpirajo tako široke možnosti, kakor malokateri drugi panogi kmetijstva. Isto velja za ostale panoge proizvodnje ki so v zvezi z živinorejo, zlasti za mlekarstvo in sirastvo. Živinoreja je zlasti važna za naše kraje, če hočemo na razpoložljivi plodni zemlji doseči čim večjo proizvodnjo.

Znano je, da more kmet z intenzivnim pridelovanjem na njivah in na travnatih pridobiti neprimerno več krme za živino, kakor na običajni način, kar cmog ča kmetu, da bolje redi živino in da redi tudi večje število glav.

Cepprav so naši kraji znani kot izrazito živinorejski imamo razmeroma malo živine v primeru z deželami z intenzivno živinorejo. Najboljši vpogled v strukturo in pomen živinoreje nam nudijo podatki o stanju živine v primeru s kmetijsko izkoriščeno zemljo. V bivši Sloveniji smo imeli pred vojno približno 382.000 glav goveje živine, to je povprečno 430 glav na tisoč hektarjev kmetijsko izkoriščene zemlje. V deželah z intenzivno živinorejo pa je ta številka mnogo večja. Tako odpade v Nizozemski na tisoč hektarjev kmetijsko izkoriščene zemlje 1166 glav goveje živine, v Danski 1022 in v Nemčiji z Vzhodno marko pa 680 glav. Številka za Slovenijo je glede na okolnost, da na slovenskem ozemlju ni v večjem obsegu razvita ovčereja, nizka tudi v primeru z onimi državami, kjer je poleg govedoreje močno razvita tudi ovčereja. Tako ima Italija na tisoč hektarjev kmetijsko izkoriščene zemlje poleg 340 glav goveje živine še 500 glav drobnice.

Podobno so tudi številke glede svinjereje. V tem pogledu je zanimivo, da je v državah, ki so znane kot izrazite izvoznice svinj, povprečno število prašičev na tisoč hektarjev kmetijsko izkoriščene zemlje mnogo manjše nego v mnogih drugih državah, ki morajo prašiče uvažati. Tako ima n. pr. Nemčija na tisoč hektarjev kmetijsko izkoriščene zemlje 800 prašičev, Danska 880 in Nizozemska 650. Madžarska pa je 410. V bivši Sloveniji je bilo na tisoč hektarjev kmetijsko izkoriščene zemlje povprečno le 380 prašičev. Povprečje za bivšo Jugoslavijo pa je bilo še manjše in je znašalo komaj 240.

Da dvignemo našo živinorejo moramo predvsem skrbeti za to, da pridelamo čim več krmil in da uporabimo čim izdatnejša krmila. Kakor smo že v uvodu omenili v bodečo ni nevarnosti, da kmet ne bi pri prodaji živine dosegel cen, ki bi mu poplačale večji trud in večje stroške, ki so v zvezi z intenzivno živinorejo. Zato je v interesu samega kmeta, kakor tudi v interesu naše prehrane, da dvignemo našo živinorejo, zlasti pa da pridelamo čim več krmil. Zato je treba s poukom in propagando pripraviti našega kmeta, da bo na področju živinoreje čim bolj izkoristil možnosti, ki se mu nudijo. Tudi našemu mlekarstvu in sirastvu so odprte znatne možnosti razvoja in se kmetu ni bati, da mleka ali mlečnih izdelkov ne bi mogel prodati po primerni ceni, zlasti tudi zaradi tega, ker nam bo za eventualne preseške odprta pot za vnovčenje tudi izven našega ožjega ozemlja.

V Nemčiji pridelava vsak kmet živila za 4 mesečne odnosno pripadnike drugih stanov

Docela pogrešno je naziranje, da se kmetijska proizvodnja v naših krajih sploh ne da dvigniti do one višine, da bi bila krita celotna potreba naših krajev v pogledu prehrane. V bivši Sloveniji je bilo po zadnjem ljudskem štetju še vedno 60% kmetijskega prebivalstva, ki bi moralo v primeri popolne samopreskrbe pridelati potrebna živila za preostalih 40% nekmetijskega prebivalstva. To razmerje ni tako neugodno, čeprav je treba vpoštovati, da imamo v naših krajih razmeroma malo za

obdelovanje sposobne zemlje. Prav zato moramo stremeti za tem, da na pičlo razpoložljivi zemlji pridelamo mnogo več, nego smo pridelali doslej.

Kakšni uspehi se daje doseči v tem pogledu nam nudi primer Nemčije. Nemčija je leta 1880. pri manjšem številu prebivalstva pridelala 95% celotne potrebe živil. Ta odstotek je v naslednjih letih stalno nadoval in se je leta 1926. skril na 66%. V zadnjem desetletju, zlasti v poslednjih letih, pa je Nemčija z intenziviranjem kmetijske proizvodnje navzlic povečanju števila prebivalstva dosegla, da je kvota samopreskrbe dosegla pred izbruhom sedanjega vojne zopet 87%. To povečanje obsega samopreskrbe in kmetijske proizvodnje sploh je bilo doseženo navzlic stalnemu nadovanju v kmetijstvu zaposlenega prebivalstva. Leta 1880. je imela Nemčija še dve petini kmetijskega prebivalstva in je 19.2 milijona kmetijskih prebivalcev pridelala 95% potrebnih živil za 50 milijonski narod odnosno za preostalih 31 milijonov prebivalcev. Pred izbruhom sedanje vojne pa je 13.5 milijona kmetijskih prebivalcev (20%, celotnega števila) pridelalo 87% potrebnih živil za 68 milijonski narod odnosno za preostalih 54.5 milijona prebivalcev, tako da je povprečno vsak kmet pridelal živila za sebe in še za 4 mesečne odnosno pripadnike drugih stanov. Pri tem je treba vpoštovati, da tudi v Nemčiji zemlja po naravi ni posebno rodovitna in je bil gornji rezultat dosežen predvsem z dalekošnim intenziviranjem kmetijske proizvodnje. Slične uspehe v pogledu samopreskrbe z živil je dosegla tudi Italija o čemer smo na tem mestu že pred dnevi razpravljali.

Gospodarske vesti

— Prijave dolgov in terjatve v inozemstvu. V nedeljski številki smo objavili naredbo Kr. Civilnega Komisarja o denarnih in valutnih zadevah, ki določa v členu 4., da morajo vse fizične in pravne osebe, ki imajo ali hranijo s katerega koli naslova tuje valute ali plačilna sredstva sploh in vrednostne papirje v tuji valuti, vse te vrednote do 30. aprila prijaviti pri Hranilnici dravske banovine. Člen 5. določa, da je treba še posebej z obrazloženo prijavitelj do istega roka vse terjatve in dolgeve pri ustanovi in osebah s sedežem ali stalnim bivališčem v inozemstvu ali na ozemlju bivše Jugoslavije, (ki ni zasedeno po Italijanski vojski), odnosno terjatve in dolgeve, plačilne v inozemstvu odnosno zunanje slovenskega ozemlja, ki je zasedeno po Italijanski vojski. Nadalje je treba prijaviti vse dolgeve in terjatve pri ustanovah in osebah tuje državljanstva, kjer koli imajo svoj sedež ali stalno bivališče. Ker so nekateri interesi gornje predpise tolačili tako, da je treba prijaviti tudi terjatve v dinarjih, smo se informirali na pristojnem mestu in smo zvedeli, da je treba prijaviti le terjatve v tujih valutah, to je terjatve, ki se ne glasijo na lire ali dinarje. To je razvidno tudi iz besedila čl. 6 citirane naredbe Kr. Civilnega Komisarja, ki določa, da se za tujo valuto po čl. 4 in 5 navedbe smatrajo vse valute razen lir in dinarja.

— Zagrebški veleposelje. Iz Zagreba poročajo, da je bil 35. spomladanski veleposelje z avtomobilsko, kmetijsko in turistično razstavo, ki bi se moral vršiti od 25. aprila do 5. maja preložen, prireditev pa ni odpovedana, temveč se bo vršila v terminu, ki bo naknadno določen.

Žitni režim v Italiji

Glede žitnega režima veljajo v Italiji podobni predpisi, kakor so doslej veljali pri nas. Italijanski pridelovalci morajo po cenah, ki so v naprej določene, oddati pri posebnih žbirnalnicah vse svoje presežke pšenice, koruze, ovsa in riža. Po spremeni njeni predpisih, ki so bili izdani lani v juniju, sme kmet za lastni konzum pridržati za vsakega člana rodbine po 200 kg pšenice. Gornja količina je bila lani znižana. Prej je smel pridelovalec pridržati 300 kg, vendar se je izkazalo, da ta količina presega dejanske potrebe za prehrano pridelovalcev, saj so kmetje po oddaji presežka preko 300 kg na osebo lahko še prodali precej pšenice. Sedaj veljavna količina 200 kg bolje ustreza dejanskim potrebam in je s tem tudi preprečeno, da bi se razvila kupčija pod roko.

V tej zvezi moramo pripomniti, da je gornja količina 200 kg na osebo celo nekoliko večja, kakor ona količina, ki je bila predpisana v Jugoslaviji po uredbi, ki je izšla letos sredi marca t. l. Po tej uredbi so smeli pridelovalci žita obdržati za dobo 4 mesecev do nove letine 60 kg pšenice, kar ustreza letni količini 180 kg na osebo. Poleg pšenice morajo italijanski kmetje oddati državnim žbirnalnicam za žito tudi presežke koruze, ovsa in riža, med tem ko doslej ni predpisa, da pridelovalci oddajo čemena riži in prosa. Lani je sicer obstajala namera, da se uvede odlični režim tudi za ostalo žito, vendar je bila ta namera oproščena glede na dobro letino, kakor tudi glede na tehnične težkote, ki so se eventualno pojavile pri razširjenju žitnega režima na ostale vrste žita.

Nemška univerza

v Poznanju

Berlin, 28. apr. (DNB). Prosvetni minister dr. Rust je včeraj v imenu vodje Hitlerja v Poznanju otvoril novo nemško državno univerzo.

Huda nesreča violinista Chryslerja

New York, 28. apr. (Stefani). Slavni ameriški violinist Fritz Chrysler je bil na neki newyorški cesti povozen od avtomobila. Chrysler ima natrto lobo in v več drugih poškodb. Njegovo stanje je zelo resno.

Il riconoscimento del Duce alle Forze Armate di Albania

Tirana, 27 aprile (Stefani). Il Duce ha inviato il seguente telegramma al Comando Supremo delle FF. AA. di Albania: Ecc. Cavaliere, Tirana. In quest'ora di vittoria desidero riconoscervi l'indiscutibile merito di aver preparato durante 4 mesi le condizioni necessarie e sufficienti per raggiungerla. Tali condizioni consistevano nello

spezzare, come avete fatto, ogni ulteriore conato controffensivo del nemico e nel dare a tutti l'impulso morale e materiale per la riscossa. Vi giunga il mio alto riconoscimento per l'opera Vostra e per quella dei Vostri collaboratori al Comando e alle truppe. Ricordatemi a tutti. Mussolini.

Un Bando del Duce

Le legislazioni nei territori dell'ex Regno di Jugoslavia occupati dalle Forze Italiane

Roma, 27 aprile. La Gazzetta Ufficiale pubblica il D. M. contenente le norme per i rapporti valutari fra i territori dello Stato italiano e i territori dell'ex Regno di Jugoslavia occupati dalle Forze Armate italiane nonché per l'introduzione in Italia di titoli e valori:

Articolo 1: E' vietata l'introduzione nel territorio dello Stato italiano di biglietti di Stato e di banca jugoslavi e greci, nonché di vaglia cambiari, di assegni e di ogni sorta di titoli, ad eccezione di quelli azionari stilati in valuta jugoslava o greca.

Articolo 2: Il vigente divieto di esportazione dal territorio dello Stato italiano e di introduzione nel territorio stesso di biglietti di Stato e di banca italiani, di vaglia cambiari, di assegni e di ogni sorta di titoli stilati in lire italiane, non si applica per l'esportazione e la introduzione degli accennati biglietti e titoli fra il territorio dello Stato italiano e i territori dell'ex Regno di Jugoslavia occupati dalle Forze Armate italiane.

Articolo 3: L'introduzione nel territorio dello Stato italiano di titoli di Stato e valori obbligazionari e azionari di qualunque specie, anche se stilati in valuta diversa da quella italiana, e delle relative cedole, è

consentita soltanto mediante rimessa per posta sulla Banca d'Italia o su una delle banche autorizzate a fungere da agenzia della Banca d'Italia, ai sensi dell'articolo 10 del D. M. 8 dicembre 1934-III. E' vietata qualsiasi altra forma di introduzione nel territorio dello Stato italiano dei titoli di cui al precedente comma. Le banche indicate nel primo comma del presente articolo che ricevono per posta i predetti titoli e valori, possono costituire dei depositi presso di esse o presso qualsiasi altra banca nel territorio dello Stato italiano, designata dagli aventi diritto, senza bisogno di autorizzazione da parte dell'Istituto nazionale per i cambi con l'estero, purché il deposito sia da costituirsi a favore di non residenti residenti all'estero. Ogni successivo movimento di titoli e valori indicati nel primo comma, di pertinenza estera (anche se entrati nel territorio dello Stato italiano prima dell'entrata in vigore del presente decreto), è subordinato alla preventiva autorizzazione dell'Istituto nazionale per i cambi con l'estero.

Articolo 4: Il presente Decreto entra in vigore il giorno della sua pubblicazione nella Gazzetta Ufficiale del Regno.

Norme per i rapporti valutari fra l'Italia e l'ex Regno di Jugoslavia

Roma, 27 aprile. La Gazzetta Ufficiale pubblica il seguente bando del Duce del Fascismo, Primo Maresciallo dell'Impero, Comandante delle truppe operanti su tutti i fronti:

Articolo 1: Nei territori dell'ex Regno di Jugoslavia occupati dalle Forze Armate italiane continua ad essere applicata la legislazione ivi vigente in materia civile, commerciale, cambiaria e penale, salvo che non sia stabilito diversamente da speciali disposizioni emanate dalle autorità italiane.

Articolo 2: Nei territori indicati dall'articolo precedente, la giustizia continua ad essere amministrata dagli organi giudiziari locali e le funzioni notari continuano ad essere esercitate in base alle disposizioni ivi in vigore. I provvedimenti giurisdizionali e gli atti notari sono intitolati con la formula: «In forza dei poteri conferiti dal Comando Supremo delle Forze Armate Italiane».

Articolo 3: Rimangono sospesi fino a nuova disposizione, il corso delle prescrizioni e quello dei termini legali e convenzionali riguardanti l'esercizio di un'azione, di una eccezione o di un diritto qualsiasi, in materia civile, commerciale e cambiaria. Nei procedimenti civili e penali rimangono sospesi i termini perentori. I

termini già scaduti a decorrere dal 6 aprile 1941-XIX, sono prorogati fino a nuova disposizione.

Articolo 4: Appartiene al Tribunale militare di guerra presso le truppe occupanti la cognizione dei reati preveduti dalla legge penale militare e della legge penale comune italiana, commessi da cittadini italiani nei territori indicati dall'articolo 1; ovvero commessi da ogni altra persona nei territori medesimi a danno delle Forze Armate di occupazione o delle persone ad esse appartenenti o da esse dipendenti, per essere al loro servizio o al loro seguito; nonché la cognizione dei reati preveduti da ogni altra legge penale italiana di cui sia estesa l'applicazione ai territori medesimi. Nel caso di concorso di più persone in un reato o nel caso di connessione di procedimenti, la cognizione spetta, per tutti i reati, al Tribunale di guerra quando alcuna di esse sia soggetta alla giurisdizione militare.

Articolo 5: Il presente bando è pubblicato mediante inserzione nella Gazzetta Ufficiale del Regno, e nei territori occupati mediante affissione negli albi comunali a cura dei Commissari Civili, ed entra in vigore dal quinto giorno dopo la sua pubblicazione nella Gazzetta Ufficiale.

Due nuove linee automobilistiche da Trieste e Gorizia a Lubiana

Domenica è stato inaugurato il traffico sulle nuove linee che porteranno anch'esse il loro contributo per un maggiore avvicinamento del territorio occupato con le due Province di Trieste e Gorizia

Lubiana, 28. aprile.

Grazie all'interessamento e l'attenzione del Sig. R. Commissario Civile nella ricerca delle soluzioni dei problemi vitali del territorio occupato, il 24 m. corr. Lubiana si è arricchita di due nuove linee di autocorriere, di cui la prima unisce Lubiana attraverso Postumia e la Valle di Vipacco con Gorizia, l'altra la città stessa attraverso Postumia e Sesana con Trieste. Su ambo le linee comunicano due grandi e modernissime autocorriere, le quali sono giunte, in brevi intervalli, per la prima volta a Lubiana fra le dieci e le undici di mattina. Alla gita d'inaugurazione partecipò anche il Sig. Dott. Ing. Comm. Venanzio Franchini, Direttore dell'Ispettorato provinciale di Trieste, dipendente dal Ministero delle Comunicazioni a Roma.

Insieme con altre personalità e relativamente grande numero dei viaggiatori sono pervenuti anche i direttori delle due Società che gestiranno le due linee, Sig. Dott. Guido Calissano, Direttore della SAT a Trieste e Sig. Ing. Papis, Direttore della S. A. Ing. Ribb. & Co. a Gorizia.

Il traffico su ambo le linee porterà senza dubbio ad un maggiore avvicinamento del territorio sloveno occupato colle Province di Trieste e Gorizia. Come abbiamo già riferito, è allo studio un progetto di ulteriore miglioramento del traffico quotidiano con Trieste e Gorizia nel senso di un regio-

lare collegamento alla mattina e alla sera in ambo le direzioni. Tutte le due società, in ispecie il presidente della Società Ribb. & Co., Sig. Ing. Ribb., stanno studiando anche il problema del trasporto delle merci con automobili, trasporto che si potrebbe prolungare da Gorizia fino a Udine, il secondo centro economico più vicino dell'Italia.

L'orario sulle due linee è per ora il seguente:

I. Lubiana—Trieste
Partenza da Lubiana alle ore 17.00
Arrivo a Postumia alle ore 18.45
Arrivo a Trieste alle ore 20.35

Trieste—Lubiana
Partenza da Trieste alle ore 7.00
Arrivo a Postumia alle ore 9.00
Arrivo a Lubiana alle ore 10.45

II. Lubiana—Gorizia
Arrivo a Postumia alle ore 16.20
Arrivo a Gorizia alle ore 18.40

Gorizia—Lubiana
Partenza da Gorizia alle ore 7.00
Arrivo a Postumia alle ore 9.40
Arrivo a Lubiana alle ore 11.30

Le fermate della linea Lubiana—Gorizia sono davanti all'Hotel Miklić ed in Gajeva ulica, la fermata della linea Lubiana—Trieste è invece solo in Gajeva ulica. Il prezzo del percorso fino a Trieste è di 28.— Lit., fino a Gorizia di 30.— Lit.

festazione di entusiasmo all'indirizzo di Mussolini e di Hitler.

Una mostra di fotografie italiane a Berlino

Berlino, 28. apr. (Stefani). Nella sala della «Berliner Kunsthalles» è stata oggi inaugurata una mostra di fotografie artistiche italiane organizzata dall'Unione delle Società Italiane arte fotografica e della Federazione Nazionale germanica fotografica dilettanti. Erano presenti numerose personalità, fra cui alti funzionari del Ministero della propaganda del Reich, l'Ambasciatore d'Italia Dino Alfieri con l'addetto stampa e l'addetto culturale, il Segretario del Fascio berlinese. Il catalogo della mostra si apre con una prefazione del ministro Goebbels e con brevi parole dell'Ambasciatore Alfieri.

I gruppi di Azione Nizzarda posti alle dipendenze del Partito

Roma, 28. apr. (Stefani). I gruppi di Azione nizzarda, istituiti a suo tempo sot-

to la presidenza del Generale Ezio Garibaldi, sono posti alle dipendenze del partito. Il 30 aprile-XIX, nell'anniversario della vittoria italiana sui francesi che nel 1849 assediavano Roma, sarà organizzata la giornata di propaganda per Nizza a cura delle Federazioni dei Fasci di combattimento di Torino, Genova, Milano, Trento, Venezia, Trieste, Bologna, Firenze, Ancona, Perugia, Aquila, Bari, Potenza, Napoli, Reggio Calabria, Palermo e Cagliari, d'intesa con i gruppi di Azione nizzarda e con le sezioni dell'Istituto nazionale di Cultura Fascista. Nello stesso giorno sarà effettuata la consegna dei gagliardetti ai gruppi di Azione nizzarda di Milano, Roma, Firenze, La Spezia, Cuneo, Asti, Grosseto e Ventimiglia.

Ljubljana dobi novo radijsko postajo

Ljubljana, 27. aprila. Kr. Civilni Komisar za sedenstvo slovensko ozemlje je odredil ukinitve delovanja radijske postaje, ki je upravljal radijsko postajo v Ljubljani, ter njen prenos na Italijanski radijski postajo E. I. A. R. Generalni ravnatelj te ustanove, nacionalni svetnik Chiodelli je v smislu navodil Ministra za Ljudsko Kulturo in Kr. Civilnega Komisarja ukrenil vse potrebno za novo ureditev radijskih oddaj na sedenstem ozemlju. V nekaj tednih bo E. I. A. R. postavila novo oddajno napravo z jakostjo 5 kilovattov, tako da se bo radijska služba v sedenstem ozemlju znatno zboljšala.

Nova doba Bolgarije

Sofija, 28. apr. n. (Stefani). Predsednik vlade Filov, je danes govoril na nekem zborovanju. Poudaril je, da so se pričeli uresničevati ideali, za katere je bolgarski narod doprinesel ogromne žrtve in prešle velike borbe. Za bolgarski narod se pričinja sedaj razdobje novega političnega, kulturnega in gospodarskega razvoja. V največji meri se mora Bolgarija za te pridobitve zahvaliti prijateljskima velesilama, osi.

Zarotniško delovanje angleških agentov v Sofiji

Sofija, 28. apr. n. (Stefani). Policijske oblasti so objavile podatke o delovanju nameščencev in agentov bivšega jugoslovanskega poslanstva v Sofiji, ki so pravičljivi razna teroristična dejanja v posameznih bolgarskih krajih. V okolici Sofije so našli cele zaloge razstreliva. Se ta mesec bi se moral v Bolgariji po načrtih teh teroristov izvršiti državni prevrat. Predsednik nove bolgarske vlade naj bi postal nekdo Dimitrov, ki je brez sledu izginil. Policijski komunikacije beleži, da so jugoslovanski agenti delovali v popolnem sporazumu v Angliji. Policijske oblasti so izsledile tudi več protizakonitih radijskih oddajnih postaj. Doslej je bilo v zvezi s tem zarotniškim delovanjem aretiranih okrog 30 ljudi, ki bodo v kratkem postavljeni pred sodišče.

Nemiri v Siriji

Damask, 28. aprila. n. (Stefani). V Severni Siriji je prišlo do hudih nemirov. V Hami je množica demonstrantov skušala navalliti na tamkajšnje zapore in rešiti iz njih nekaj aretiranih Druzov. Policija je intervenirala in pričela streljati na množico. Stirje ljudje so bili ubiti, pet nadaljnjih je bilo ranjenih. V Hami in Alepu je bilo proglašeno obsedno stanje.

Naseljevanje beguncev na Finskem

Helsinki, 28. apr. (Stefani). Minister za kmetijstvo Kallio Koski je v poslanski zbornici izjavil, da je že vse pripravljeno za naseljevanje 40.000 duzin, ki so se izselile iz onih p. krajin, ki jih je zasedla Sovjetska unija. Gre za približno 300.000 ljudi, ki so pod sovjetsko oblastjo zapustili 280.000 na zemlje in ki jim bo finska vlada dala nova zemljišča v različnih mestih države. Zemljišča, ki so jih preselenci ostavili v Sovjetski uniji znašajo skoraj desetino vse obdelane finske zemlje. Minister Kallio Koski je napovedal, da bo ogromno delo naseljevanja vseh beguncev v kratkem končano. Kafti vlada je napela vse moči, da čim prej reši to perečo notranje vprašanje.

INFORMACIJE

Iščem konja
visek 149-175, žig 276, je rjav barve ima na glavi in levi strani majhni beli lisi. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja
št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja
št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja
št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja
št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja
št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja
št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja
št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja
št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja
št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Ordinanze del R. Commissario Civile

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati ha disposto la cessazione dell'attività radiofonica dell'ente che gestiva la stazione Radio di Lubiana, e il suo passaggio all'E. I. A. R. Il direttore generale dell'E.I.A.R., Consigliere Nazionale Chiodelli secondo le direttive del Ministero della Cultura Popolare e del R. Commissario

Civile ha disposto tutti i provvedimenti relativi al nuovo ordinamento che sarà dato alle radiodiffusioni nei territori occupati. Entro il termine di alcune settimane sarà installato dall'E.I.A.R. un nuovo trasmettitore della potenza di 5 kilovatt che migliorerà notevolmente il servizio radiofonico nei territori occupati.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri stopbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopis in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje

Službo dobi

Fotopomočnika (co) za rešitve in kopiranje, lajša dela sprejme stalno ali polnevrno Foto-tehniko, Vošnjakova 4. 8320-1

Šivilsko pomočnico takoj sprejme Fani Ambrož, Mestni trg 25. 8322-1

Iščem služkinjo

majhno, tedno, tudi za kuhinjo, boljša družina, Naslov v vseh posl. Jutra. 8355-1

Službe išče

Zaklonišča izvršujemo solidno in po cen. Sporočite na ogl. odd. Jutra v šifri pod »Solidno«. 8312-2

Gospodična

vajena, boljši lokalov išče mesto. Gre tudi v inozemstvo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Natakariča«. 8333-2

Kontorist

akademski naobrazben, 25 let, s letno prakso, izurjen književnik in ko respondent, z znanjem slovenskega, arhivskega, nemškega, italijanskega in francoskega jezika išče službo. Cen. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sposoben«. 8349-23

Visokošolec

komercialist ki so mu prišli preprečiti, da bi dokončal ekonomsko komercialni študij, prosi kakršne koli zaposlitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Skromen«. 8336-2

Vajenci (ke)

Šivilska vajenka ki se je učila že najmanj eno leto se sprejme proti plači. Naslov v vseh posl. Jutra. 8350-44

Pouk

Učni tečajji za italijansko in nemščino. S 1. majem otvorimo tečaje za oba jezika. Tečajji so namenjeni nameščencem trgovin, gostiln in slabihi podjetij. Povečevalo se bo trikrat na teden po eno uro. Honorar zelo nizek. Čas pouka po dogovoru. Vpis dnevno od 27. aprila dalje od 13.30 do 14.30 na Smartinski cesti 10. 8315-4

Italianščino

poučuje diplomirani strokovnjak iz italijanskega jezika. Čas pouka 1-11 vsak dan med uro. 8259-4

Gospodična

želi pouk v italijanski in nemščini, po strokovno izobraženi osebi v nedeljo dopoldne. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nedelja dopoldne«. 8329-4

NSERIRAJ

NSERIRAJ V JUTRO

Boljšje brije in dalje traja...

Boljšje brije in dalje traja... ALCOSA

Najdeni konji

Fuks, bele diake, vmes dolgo liso, star 7 let, lepa kobila, svetla fuksa z zvezdo na glavi, kakih 5 let stara. Čegavi so konji na se zgledali takoj na Franca Rugelj, Mestni trg 17-III. nadst. Žig konja 1114. 8340-31

Kobila št. 2980

prama, na desnem stegnu zastržena drka, S. razpuščena v Vinski gor. last F. Smole, Gor. Logatec. Najditej delo din 600 nagrade. 8300-31

500 din nagrade

dobi, kdor mi sporoči, kje se nahaja konj Fuks šmel, kepast, z močnim vratom. Zvezdo na glavi, lepo ročatim re pom. prednji nogi sta belkasti. Ako stoji, si drgne zadnji nogi ob stranke. Oddan je bil v Mizen dol pri Vrhniki, v 2. četo, obengam z vozom in komatom. Rode Valentin, Stara Vrhnika 41. 8318-31

Iščem konja

št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja

št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja

št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja

št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja

št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja

št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Iščem konja

št. 2651 funke, »Sultana«, star 6 let, ima liso na glavi in v levem uhu majhni beli lis. Kdo mi ga prižene ali sporoči, kje se nahaja, dobi 500 din. Na naslov Ivan Cimerman, Podgora 13, D. M. v Polju. 8349-31

Stanovanje

Dvosob. stanovanje takoj oddam. Polzeve za Karlovska 28. 8344-21

Dvosob. stanovanje

s kopalnico takoj oddam za 700 din na Starem trgu 21-I. denno. Ogled med 1. in pol 3. 8352-21

Stanovanja

Visok funkcionar išče opremljeno trišobno stanovanje s kopalnico v centru mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Visok funkcionar«. 8339-21a

Sobo odda

Opremljeno sobo lepo, z kopalnico in stopnišča takoj oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 8338-23

Opremljeno sobo

z vso opremo takoj oddam. Sokolska 5. 8317-23

Prijazno sobo

sončno, event. dve, s posebnim vzhodom, prazno ali opremljeno oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 8349-23

Dve sobi

opremljeni, s souporabo kuhinje odda Grčar, Jurčičev trg 2-III. 8353-23

Sobo

s posebnim vzhodom s stopnišča takoj oddam. Jamnik, Gallusova nabr. 25. 8314-23

Opremljeno sobo

z vseh posl. Jutra. 8334-23

Prazno sobo

z umivalnico na plin takoj oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 8331-23

Sobe išče

Sobo iščeta za takoj v centru mesta zakonca, event. tudi z eno posteljo in divanom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nedelja dopoldne«. 8329-4

Radio

Radio »Blaupunkt« 4cevali skoraj nov, se prodaja. Naslov v vseh posl. Jutra. 8242-9

Lokali

Buffet dobro vpeljan, prodam. Plačline natakare in svoje gostinje imajo prednost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sreča«. 8337-19

Buffet v Ljubljani

Fašistična Stranka in uprava Italije

Če hočemo prav spoznati sodobno Italijo, moramo predvsem spoznati jedro njene življenja — in to je fašistični pokret, Narodna fašistična Stranka. Dasi živimo v najbližji sosesčini Italije, so pojmi o fašističnem pokretu med nami še precej nerazčiščeni. Zato naj povzamemo iz knjige »Italia«, ki jo je izdal zavod za proučevanje mednarodne politike v Milanu, naslednje podatke o Narodni fašistični Stranki.

Fašistična revolucija je narodno življenje in državni red v Italiji izpremenila tako temeljito, da je dandanes z imenom Italije pred čmi in v pojmovanje vsega sveta združeno ime fašizma. Vsekakor pritiče Narodni fašistični Stranki značilen položaj pri presnavljanju italijanskega življenja, položaj, ki nima s tradicijo kakšne »stranke« le skupnega. Italijanska realnost je daleč od tega. V fašističnem režimu je namreč stranka edino združenje, ki je zares v stanju izražati politično dejavnost vsega naroda. Po tem je torej stranka tisti organ, s pomočjo katerega posreduje država politično gibanje, nadzoruje narod, varuje red in vzgaja, pri tem pa izločuje vse razkrajajoče pojave in dosega čim višjo produktivnost. Sploh pripada Narodni fašistični Stranki čisto posebna, važna naloga, ki je v italijanski državi tvorbi neobhodna: stranka je tista pokretljiva revolucija, s pomočjo katere prihaja Mussolinijeva politika do izraza pri vseh slojih prebivalstva. Sveža izmenjava moči in detok novih sposobnosti sta zajamčena s prehajanjem italijanske mladine in visokošolskih skupin k stranki. Prav tako se izobražujejo novi voditelji v političnih izobraževalnih tečajih pri slehernem združenju borbenih fašistov.

Narodna fašistična Stranka je dobila pred tremi leti nova pravila, ki so bila odobrena s Kraljevim dekretom dne 28. aprila 1938. Tu je v prvem členu stranka sama definirala kot »prostočvoljna državljanska milica pod voditeljstvom poveljstva, namenjena službi za fašistično Državo.« Poglavje stranke je Vodja — Duce. Naloge Narodne fašistične Stranke so: varovanje in krepitev fašistične revolucije ter politična vzgoja Italijanov.

Stranko tvorijo Borbeni fašiji (Fasci di Combattimento), povezani v Pokrajinske Zveze. Voditelji se imenujejo Hicarihi (Gerarchi) in jih imenuje višje vodstvo. Generalni Tajnik Narodne fašistične Stranke (kratko P.N.F.), ki je obenem Minister in Državni Tajnik, je postavljen s Kraljevim dekretom na Ducejev predlog. Zvezni Tajnik — namreč Tajnik Pokrajinskih zvez Borbenih fašistov — se imenuje Federalni in jih postavlja tajnik stranke. Federalni imenujejo Tajnike Borbenih fašistov. Tajnik vsakega fašija pa imenuje vodje osnovnih celic stranke, tako: posameznih mestnih skupin, sektorjev in ostalih manjših enic. Narodna fašistična Stranka ima svoje Nacionalni Direktorij, prav tako imajo Pokrajinske Zveze in posamezni Borbeni fašiji svoje Direktorije. Narodni svet stranke tvorijo: Tajnik Narodne fašistične Stranke, Nacionalni Direktorij, inspektorij Stranke in Federali.

Kako zelo je Narodna fašistična Stranka zajela življenje Italije, kažejo številke vpisa iz leta 1939: članov Borbenih fašistov je bilo takrat vpisanih 2.633.514, članov visokošolskih skupin 105.883, mladine 7.891.547 in članov ženskih fašistov 774.181. Prištetni pa je treba še članice posebnih, stranki podrejenih skupin, n. pr.: podeželskih gospodinj, šolske zveze, železniške zveze, z vojsko povezana združenja, zlasti upokojence in rezervne častnike, vojne poškodovance ter dobrodelna in športna združenja.

Uprava v Italiji

Ko smo si tako na kratko ogledali veliko mrežo organizacije Narodne fašistične Stranke, ne bo odveč, če tu priključimo še kratek pregled državne uprave. Sodobna Italija je razdeljena v 94 Pokrajin ali Provinc, ki štejejo 7339 občin. Vsako pokrajino vodi v politično upravnem pogledu prefekt, ki zastopa vlado ter nadzoruje delav-

nost krajevnih uprav. Posamezne Pokrajine in občine imajo namreč lastno upravo, v kolikor jim pritiče svojstvo pravnih oseb in morajo po tem v najrazličnejši meri skrbeti za splošne koristi in potrebe svojega prebivalstva. Pred nastopom fašizma so bile vse te uprave podvržene volitvam. Voliti je bilo treba od časa do časa pokrajinski svet, ki je spet iz sebe izvolil pokrajinski odbor s predsednikom. Prav tako je bilo treba v vsaki občini voliti občinski svet, iz tega magistrat in njemu na čelu župana. Fašizem je tu odločno posegel vmes z reformo: odpravil je upravni volil-

ni sistem, ki je bil še mnogo slabši od političnega volilnega reda. Zdaj je krajevna uprava urejena takole: a) Vsako Pokrajino upravlja predsednik (Presida della Provincia), ki mu stoji na strani namestnik in Pokrajinski rektorat. Predsednik in njegov namestnik sta postavljena s Kraljevim dekretom za dobo 4 leta, nakar sta lahko nanovo potrjena za isto dobo. Rektor je v vsaki Provinc po njenem obsegu 8 do 10 in jih imenuje Notranji Minister z dekretom. b) Na čelu vsake občine je župan, postavljen s Kraljevim dekretom za dobo 4 let, nakar je lahko vnovič potrjen za enako dobo. V občinah, ki štejejo nad 10.000 prebivalcev, ima župan lahko enega ali dva namestnika, njegov pomožni organ pa je občinski svet.

Kronika

* **Priznanje ljubljanskemu radiu.** Nedeljska številka beneškega dnevnika »Il Gazzettino« je priobčila v svoji gorški izdaji daljši članek o delovanju ljubljanskega radija pod novim vodstvom. Članek omenja s priznanjem naglo vzpostavitev naše oddaje postaje in se zaustavlja pri njenem sedanjem programu. »Sicer pa,« — piše dopisnik beneškega lista — »so izrekli najboljše priznanje tej službi sami ljubljanski listi, med katerimi »Jutro« na viden način izraža zaščeno in hvaležnost za umevanje in za takt, s katerim se je obravnaval problem radijske oddaje na tem zasednem področju. Posebne čimbebe so vredne poleg političnih vesti v slovenskem jeziku kulturna predavanja o sodelovanju odličnih osebnosti iz domačega literarnega sveta. Tako je imel med drugimi ljubljanski novinar Borko predavanje o italijanski poeziji od začetkov do sodobnih velikih pesnikov naše Italije. V nekaj dneh se bo začel tečaj italijanskega jezika, ki ga bo imel prof. Leben, lektor italij. jezika na ljubljanski univerzi. Tečaj pričakuje občinstvo z živahnimi zanimanjem.« »Il Gazzettino« poudarja ob koncu svojega poročila, da je zanimanje, ki sta ga pokazala Ministrstvo za Narodno kulturo in EIAR na tem področju, kakor tudi dejanja, ki so jih s tako točnostjo izvedli tehnični in italijanski funkcionarji ter drugi poznavalci krajevnih vprašanj, zapustilo v vseh ljubljanskih polno zadovoljstvo ter vzbudilo hvaležnost in občudovanje italijanskih Oblasti.

* **Državni kancelar Hitler v Mariboru.** »Tagespost« poroča iz Maribora: V vrsti sijavnostnih dni po zasedbi je bila pretekla sobota najlepša, najbolj svečana in najpomembnejša. Vodja Adolf Hitler je prisel zgodaj dopoldne v smeri od Spilja. Za noči od Spilja do Maribora je šla novica o njegovem prihodu kakor ogenj od vasi do vasi. Presrečni so hoteli kmetije na cesto, da pozdravijo Voditelja. Ob 9.30 je prisel Adolf Hitler v Maribor. Presenečeni od nenadnega prihoda so vsi hoteli na ulice, koder se je pomikala vrsta avtomobilov in vse je pozdravljalo Voditelja. Po kratki vožnji skozi mesto je šel Voditelj v spremstvu šefa civilne uprave dr. Überreithera in svojega stalnega spremstva v grajsko dvorano, kjer so se zbrali k zgodovinskemu sprejemu vodje nemškega prebivalstva ter predstavniki organizacije in uprave. Pred vsemi temi je voditelj pozdravil pastor Hans Baron, ki je privedel borbo Spodnje Štajerske k zmogovitemu vkorakanju nemške vojske. Takoj nato so bili Voditelju predstavljeni meščje nemškega vodstva. Vsakemu je posvetil Vodja nekaj pozdravnih besed. Sijajni obrazov so odgovarjali Voditelju. Nato je Voditelj spet zapustil grad, medtem ko so na stopnišču dekleta prepevala pesem o Dachsteinu. Ko je Vodja spet stopil v svoj avto, so mu doneli nasproti novi valovi pozdravov. Le zlagoma si je mogel avto spet skriti pod nazaj proti Gradu.

* **Delo nemške državne pošte na Spodnjem Štajerskem.** Kakor pravi »Tagespost« v daljšem članku, je postavljen nemška državna pošta na Spodnjem Štajerskem pred posebno nalogo, da preumetri pošto upravo iz liberalistične in kapitalistične uprave v narodno socialistično. Vsakdo mora imeti svoj delež. Zato bodo avtobusne zveze uvedene ne samo tam, kjer prinašajo čisti dobiček, temveč tudi po oddaljenih planinskih krajih, koder sicer ni dobička, pač pa je treba prebivalstvu dovažati pošto in časopise. Tudi telefon in brzojav hosta v slehernem kraju priključena velikemu nemškemu omrežju. Delovno področje nemške pošte je tudi bistveno večje kakor pred prejšnjo upravo. Pošta organizira ves pisemski in paketni promet, vodi avtobusne linije in upravlja celotno električno poročevalsko službo: telefon, brzojav, brzojavljane slik, gledanje na daljavo, brezžično brzojavljanje in radio. Po-

leg tega je nemška pošta uprava s šekovnim in hranilniškim prometom znatno udeležena na vsem denarnem prometu nemške države.

* **Tam, kjer poje klopotec.** Pod tem naslovom je objavila graška »Tagespost« v sobotni številki nov članek z veliko sliko spodnještajerskega klopoteca. Članek pravi: Ure in ure lahko sanjaš v tej deželi in si daš pripovedovati od klopoteca. To je bila daljna, pozabljena dežela, ki nam je zdaj prišla ne samo blizu, temveč se je vrnila v domovino. Bila je daleč, čeprav je iz Grada dosegli v eni sami uri z brzovlakom. Kdor pozna čar melodije klopotecev, je ne pozabi nikoli. Kaj je klopotec? Preprosto, leseno kolesce v vetru. Najprej so ga postavljali po vinogradih za strašilo vrbcem, nato pa je postal posebnost Spodnje Štajerske, posebnost, ki pa jo srečate še kmalu v pokrajini pod Gradcem. Klopotec je nebeška violina Spodnje Štajerske. Spodnja Štajerska je bila vedno nekoliko pozabljena od tujcev. Valovitih pokrajin še ne križajo avtomobilske ceste, sicer pa je tudi najboljše, če človek tó potuje peš. Tod so viničarji in gospele hiše, koder uživa ponopnik pristrčno kosto-ljubje. Zelo pitno je vino, ki ga rodi trta po teh krajih. Članek končuje: To je dežela, izredne sanjave lepote, to so bukliske poljane, kjer poje klopotec, ki zdaj tudi pripoveduje o končni vrnitvi te večno nemške dežele.

* **General Kvaternik v Sarajevu.** Namestnik hrvatskega poglavnika general Kvaternik je nedavno prišel z vojaškim letalom iz Zagreba v Sarajevo. Pavelčev pokret je namreč prevzel vso oblast v bosanskih krajih. Kakor poroča »Tagespost«, je prebivalstvo slavnostno okrašeno deželne prestolnice priredilo generalu Kvaterniku navdušen sprejem. General Kvaternik je obiskal tudi glavnega poveljnika nemških čet. Pri tej priliki je prišlo do manifestacij za Nemčijo, pri čemer so govorni zbori proslavljali Hitlerja in dr. Pavelčiča. Potem ko je pregledal hrvatske vojaške oddelke in čete ustašev, je general Kvaternik sprejel k daljšemu razgovoru načelnike oblastev, da je potem lahko obširneje poročal državnemu poglavniku.

* **Obvestilo. Poizvedovalni oddelk Rdečega križa** za pograbenje po posloval od ponedeljka 28. t. m. dalje v **Delavski zbornici**, Miklošičeva cesta 22b-11 od 10. do 12. in od 15. do 18. ure, Istotam se sprejemajo tudi odjave prijavljenih pograbenj in sporočila onih, ki so se medtem vrnilili. Pomagajmo si medsebojno, da zmanjšamo skrb in olajšamo težke ure. — Pokrajinski odbor društva Rdečega križa.

* **Reja malih živali prihaja do svoje prave veljave.** Poleg prizadevanja, da se obdela vsaka plodna ploskev zemlje, je letos opažati posebno zanimanje za reja malih živali. Delavci in nameščenci skušajo vzgojiti čim več kuncev, kokoši, golobov in drugih koristnih domačih živalic, s katerimi si upajo pripraviti marsikatero kosilo ali večerjo. Namesto nekdanjih razgovorov o politiki čuješ danes pri srečanju znancev in prijateljev po ulicah, v tramvaju in v vlakih najrazličnejše razgovore o malem gospodarstvu. Ker je kuncereja tako zelo prišla v veljavo, naj v naslednjem podamo zanimiv pouk, ki ga čitamo v nekem nemškem listu: Pogosto se zgodi, da doječe zajkije pojedno svoje mladice. To protinarnovo zadržanje zajk ima svoj vzrok v napačni negi zajk. Ljudje splošno sodijo, da kunci ne pijejo in ne potrebujejo vode. Je že res, da kunci ne hlepijo po vodi, v kolikor jih krmimo z zelo ali drugačnim krmom, ki vsebuje do-vojni vlage. Toda pri suhi krmji je treba tudi kuncem dati zadosti pitne vode. Posebno potrebujejo vodo doječe zajkije. Njim je sploh treba posvečati posebno pozornost. Krma mora vsebovati zadosti vlage in ne smemo štediti s peso, korenjem in drugo pičo, ki vsebuje vlago. Pri suhi

krmi je treba zajkije dajati razredčeno mleko, če pa tega ni, vsaj vodo! Če se zgodi, da zajkije požre svoje mladice, potem je to pač storila iz mrzlici, katero lahko preprečimo edino s pravilno, skrbno nego.

* **Promoviran** je bil v soboto za doktorja prava na univerzi v Ljubljani g. Sket Stanko iz Gorice, sin dr. Ivana Sketa, odvetnika iz Celja. Čestitamo!

* **Ravnateljstvo tekstilne šole** v Kranju obvešča odsotne učence, da se vrši na šoli redni pouk.

* **Tečaj italijanščine pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2.** (tel. 29-86) prične v petek dne 2. maja. Prijave se sprejemajo v pisarni zavoda.

* **Polezvedba.** Podpisani vlijudno prosim omega, ki bi vedel kakšne vesti o mojih sinovih; Senici Maksu, kaplarju džaku, ki je služil pri 3. četi avtopuka ministrstva vojske in mornarice v Beogradu in Senici Jožetu, poročniku, ki je bil na orožnih vajah v Mostarju 16-28. da bi mi dal proti odškodnini poročilo zadnjega svidenja. Jos. Senica, trgovec, Domžale.

* **Tečaj italijanščine** — novi (dnevni) večerni, začetni in nadaljevalni prično 1. maja. Sodobni pouk po uspešni in lahki metodi. Konverzacija. Učni honorar nizki. Na razpolago prospekt Prijave sprejema in daje informacije: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Demobranska cesta 15. — **Posebni tečaji za nemščino in strojeplasje.**

* **Slavko Kukec, redov.** Doma vse v redu, smo vsi skupaj in zdravi. Oglasi se svoji Manliki!

* **Doma se lahko naučite italijanščine.** Vpišite se v trimesečni dopisni tečaj za italijanščino, ki ga priredi v začetku maja Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 16/II. Pišite ali pridite po jasnila. (—)

Iz Ljubliane

Z živilskega trga

Na stojnice v štirih paviljonih nove tržnice za Ljubljano, kjer prodaja mešna občina je še vedno velik naval. Da bi omili včasih res nevzdržno gnečo, je občina občina ogradiła dohode, tako da kuncu od ene strani prihajajo, na nasprotni strani pa odhajajo. Kupčija se razvija zdaj mnogo hitreje kakor v začetku in tudi nepotrebno prerakanje in pririvanje je odpadlo. Gospodinj se so na novi red že toliko privadile in so že toliko disciplinirane, da niso več potrebni stražniki. Kakor prve dni je tudi zdaj največje povpraševanje po masti, ki je na prodaj, kakor znano, na krušne karte. Na drugem mestu je cenen krompir. Na občinskih stojnicah se dalje dobi še fižolica po 7.50 din kg, jesprenček po 7 in kaša po 8.5 din kg. Stalne branjeve in branjeve za cerkvijo sv. Nikolaja so bili dobro založeni z jabolki vseh vrst in z zelo lepimi pomarančami. Nekaj je bilo suhih hrušk in sliv boljše vrste. Dobiti se je dalo tudi fižola v stročju po 20 din kilogram. Zelenjave je bilo tu zelo malo, nekaj malega špinat, še manj pa zeljnatih glav.

Na Vrdnikovem trgu pa je bil manjši promet. Trgovčanke in Krakovčanke bi zelo radi prinesle čim več zelenjave na trg, da bi čim več prodale in temu primerno tudi zaslužile. Nenavadno slabo vreme pa jim je to za zdaj onemogočilo. Zaradi dežja je postala solata berlika rumena in kot taka nerabna. N. sporno pa je bilo napredaj precej lene špinat, Dalmatinska zelenjava je izostala v zadnjem času zaradi pretrganih prometnih zvez. Te dni pa se je pošavila v precejšnji množini zelo lepa italijanska zelenjava iz Trsta. Zveze so ugodne, tako da je na trgu še sveža napredaj.

©

u— **Delo na univerzi.** Kakor smo zabeležili, so vse osnovne, meščanske in srednje šole v mestu obnovile pouk, čeprav so upraviteljstva in ravnateljstva šol učenec in dijakom že po velikonočnih praznikih izstavila zaključna letna izpričevala. Obnovitev pouka na teh šolah je predvsem praktičnega značaja in ima namen, da učitelji z učenci obdelajo predpisano tvarino, da ne bo prihodnje leto prevelikih zadržev in težav. Na univerzi se predavanja sicer niso vnovič pričela, pač pa redno delajo izpitne komisije na vseh fakultetah in slušatelji se v velikem številu odzivajo vabilu, naj pokože izpite v določenih rokih. Mnogi visokošolski, ki so jih dnevi vojne vihrje razpršili na vse strani, so se vrnili v mesto in v redu nadaljujejo svoje delo.

u— **Ne igrate se s cenami.** Po uradni naredbi, da je prepovedano vsako povziranje v razmerju s cenami, nektršne so za posamezne življenjske potrebščine veljale dne 15. marca, poskušajo nekateri manj vestni prodajalci na kak šenkolj na-

Predstave danes ob 16. in 18.30 uri

KONGO-EXPRESS

Willy Birgel — Marianne Hoppe v glavnih vlogah.

KINO UNION — tel. 22-21.

Bodimo disciplinirani in trezni!

Čin obiti stroga določila, da bi prišli do boljše zaslužke. Ker formalno ne morejo zvišati cene, pogostokrat fingirajo, da jim je pošla prejšnja zaloga in da so dobili novo pošiljko po novih cenah. In na ta način dražijo blago. Takšne primere smo zadnje dni doživeli po raznih trgovinah v mestu, na sadnem trgu, pa tudi po gostilnah, kjer so v nekaj primerih vnuile iste vrste in iste kvalitete na lepem dvignile cene. Samo po sebi se razume, da je takšno ravnanje prodajalcev v grobem navzkrižno z odredbami oblastev in njihovim namenom, da normalizirajo razmere na trgu. Če je, na primer, trgovcu pošla zaloga čevljev, ki so bili 15. marca po 400 din par, nima nihče — torej tudi ne njegov dobavitelj — pravice, da bi čevlje iste vrste in iste kvalitete prodajal danes dražje kakor po 400 din. Če je neki gostilničar dne 15. marca prodajal vino določene vrste in kakovosti po 20 din, tudi nobena nova pošiljka ne more biti danes dražja, ker niti gostilničar niti njegov dobavitelj, pa niti sam dobavitelj ne dobavljata niti pravice zvišati cene. Vsak primer brezvestne špekulacije bodo okupacijska oblastva obravnavala z vso strogoostjo zakona.

u— **Vrvež po restavracijah in hotelih.** Odkar je Ljubljana po okupaciji spet prišla v svoj stari tir, se je življenje po ulicah in po javnih lokalih razgibalo še v živahnejši meri kakor doslej. Po restavracijah in gostilnah je zlasti ob času obeda in večerje nabito polno gostov, prav tako pa so tudi sobe po hotelih dobro zasedene. Mesto premore 7 večjih hotelov na dostojni, sodobni višini in pa 7 drugih prenočevališč.

u— **Vse mojstre,** ki njih učenci morajo obiskovati strokovne nadaljevalne šole, opozarja mestni šolski odbor strokovnih nadaljevalnih šol, da morajo svoje učence redno pošiljati v šolo k pouku. Zaradi neopraciranih daljših izostankov učenci ne bodo mogli biti izpraznjeni in bi zato ob koncu šolskega leta ne mogli dobiti spričevala ter bi izgubili šolsko leto.

u— **Nerodno in mučno** nezdgo je doživel železniški upokojenec Ivan Korča iz Ljubljane, ki ga je na poti dnevnih opravkov našla deveta ura v bližini doma, na Ambrozevem trgu. V temi mu je na nohvi kamenitih stopnicah, ki so jih ob strah trga proti cukrarni ne dolgo tega zgradili, spodrsnilo, da je padel in si zlomil ključnico. Poškodba je bila tako huda, da se ni mogel na noben način dvigniti. Upal je, da bo kljub deveti uri morda le kdo prišel mimo, pa je zastoj čakal vso do jutranjih ur, ko so ga prvi pasanti dvignili skoraj nezavestnega, poklicali reševalce in se zdaj poškodovanec zdravi v splošni bolnišnici.

u— **V ljubljanski splošni bolnici** so zdravijo 52-letni delavec pri gradbenem podjetju inž. Dedka Adalbert Ivanuš iz Ljubljane, ki je pri gradnji ograjda na novi zgradbi strmoglavil kakih deset metrov na tla in se težje poškodoval na glavi. 37-letni Leopold Benčina iz Polja pri Ljubljani se je peljal s kolesom, pa se je po nesreči v polnem diru zaletel v neko ograjo ter se obutno poškodoval na levi. Na Gasilski cesti v Šiški je padel s kolesa 40-letni delavec Jože Travnikar in si zlomil desnico. 17 letnega posestnikovega sina Alojza Šinkovca iz Vidma pri Dobropolju je brat po nesreči z nožem sunil v hrbet in mu prizadel težjo rano.

u— **Poučujem italijanščino** po dogovoru hitro in poceni. Grem tudi na doma. Konverzacija. Naslov v ogl. odd. Jutra pod znako »Italijanščina 41«.

u— **Glazbena šola Sloge** ima zopet redni pouk, kakor pred velikonočnim odmorom. Gojenci naj se zgledajo pri svojih učiteljih.

u— **Avtomobil Ford-Eifel mot. št. C 82995** je pošten vozač prijavil mestnemu vojaškemu uradu ter ga lastnik dobi za reverz.

KINO SLOGA — TEL. 27-30

Ob 16. in 18.30 uri

Sinovi noči

Estrellita Castro, Miguel Ligerio
španska glasbena romanca

Kulturni pregled

Italijansko-slovenski kulturni stiki

V drugi polovici 19. stoletja je zanimanje, ki smo ga obravnavali v prejšnjem članku (»Jutro«, 27. t. m.), znatno popustilo. Kulturno javnost so zapolnili domači problemi od duhovnih do političnih in gospodarskih. Gospodarski liberalizem, progresivne smeri v kulturi, nacionalna vprašanja, in to podobno je vtisnilo značilno obeležje tedanjemu našemu življenju. Zanimivo bo dognati, kako so se odražali v slovenskem slovstvu in posebej se v naši publicistiki boji za zedinjeno Italijo in ali so kaj odmevale pri nas ideje Risorgimenta pa nazci Mazzinija in drugih. Skromna slovenska italijanistika, ki je imela nekaj gojiteljev tam, kjer so bili italijansko-slovenski stiki največji, še nima bibliografije. Zato je ostalo nepregledno tudi tisto znatno kulturno sodelovanje, kar ga je moglo biti v tedanjih razmerah.

Izmed naših pisateljev tega razdobja sta se utegnile neposredno baviti z italijansko literaturo Pavlina Pakjova, ki je potekla iz na pol italijanske rodbe in pesnik Josip Pagliaruzzi-Krilan. Ne v toh in ne v drugih primerih ni moglo govoriti o kakšnem večjem poznanju ali celo vplivu sodane italijanske književnosti na slovensko. Dognati bo treba, koliko je bil pod vplivom italijanske katoliške filozofske kritiki Anton Mahnič. Italijanski vpliv in motivi v Ita-

lije se pojavljajo v posebno izraziti obliki pri pesniku Mihaelu Opeki, ki ga je zbližal z Italijo študij v Rimu. Tam so nastali njegovi pesniški cikli »Na tui zemlji«, »Roma felix« in venec pesmi »V Kampanji«. Opeka je prvi slovenski pesnik, ki je izpričal svojo ljubezen do Rima celo z naslovom pesniške zbirke (»Rimski verz«, 1916). Dalje poteka iz njegovega peresa najboljše slovenska knjiga o Rmu »Iz mojih rimskih let« (1935, 208 str.). V knjigi »Rimski smarnice« (1937, 132 str.) je opisal Mazzinija svetišča v Večnem mestu. Z italijansko kulturo je ozko povezan edini slovenski pesnik, ki je potekel iz vrst beneških Slovencev, Ivan Trnko-Zamejski, ki je izdal v mlajših letih slovensko pesniško zbirko, kot znanstveni (bogoslovni in zgodovinski) pisec pa je pisal večidel v italijanskem jeziku. Lani je izdal v Vidmu (Udine) knjigo »Storia della Jugoslavia«.

V zadnjih 40 letih je začelo pri Slovenih naraščati zanimanje za Italijo, za njeno staro in moderno kulturo. V naših revijah (zlasti v »Slovanu« in »Domu in svetu«) so izhajali potopisi, ki so prikazovali življenje v zasajani deželi sinjega neba in citrinovega cveta. V revijah so izhajali tudi članki in poročila o italijanskih književnih in umetniških pojavih, ponekod pa tudi prevodi pesniških in proznih del. Izmed pomembnejših pisateljev je kazal posebno za-

nimanje za Italijo Ksaver Maklo, v čigar delu srečujemo vrsto motivov iz italijanskega življenja. Izdal je »Legende o svetem Frančišku Asiškem« in pisal o svojih potovanjih po Italiji. Naši prvi modernisti so se žal malo bavili z italijansko poezijo, čeprav bi mogli vzorci Leopardija, Carduccija, Pascolija, d'Annunzia bolj plodovito inspirirati njihovo pesniško tvornost kakor nekateri severni pesniki. Vpliv italijanske poezije na hrvatsko Moderno, zlasti v delih daimatinskih rojakov (Voinović, Begović, Nazor, Lovrić itd.), nam kaže v prepričevalnih oblikah uspešnost slovensko-italijanskega umetniškega zbliževanja. Oton Zupančič, o katerem je spisal prvo večjo literarno študijo Italijan, profesor padovanske univerze Arturo Cronia, se ni mnogo bavil z italijanskim jezikom, vendar sodi njegov prevod speva iz Dantejeve »Divine Comedie« med najboljše, kar je bilo pri nas prevedeno iz italijanščine. Zupančičev »Dum« stavi prof. Umberto Urbani v isto vrsto s Foscoloovo pesnitvijo »Sepolcra«. »Dum« so dobili Italijani v prevodu gospe Fani Šinkovec in Itala Maffei. — Italijanske motive odkrivamo nadalje v liriki Silvina Sardenka.

Najizrazitejši predstavitelj slovensko-italijanskega duhovnega sodelovanja na slovenskem Parnasu je Alojz Gradnik. Njegova mati, ki ji je pesnik posvetil celiko lepih verzov, je bila po rodu Italijanka. Pisec teh verzov je pisal pred leti v svoji študiji o Gradniku (SK Glasnik, 1929), da mu je Gradnik sam priznal, kolikšen vpliv je imela na njegov pesniški razvoj poleg Prešerna italijanska poezija, in sicer ne

samo starejši, marveč tudi novejši pesniki. Sam pravi v nekem svojem sonetu, da nosi v žilah italijansko sence kri favnov in asiškega borača. Umberto Urbani ga v svoji študiji (»Scrittori jugoslavi« II.), po pravici imenuje »un poeta dall'animato italo-slavo«. Gradnik se ni samo inspiriral ob velikih vzorih italijanske poezije 19. stoletja do d'Annunzia, marveč je tudi pridno slovenil italijanske pisatelje. Izdal je v posebni knjigi Mazzinijev »Dolžnosti človeka« kot značilno delo italijanskega idealizma, zbirko proz Ade Negri in ob koncu lanskega leta obsežno »Italijansko liriko«, ki je že sama velik dokument slovenskega zanimanja za Italijo. V rokopisu ima celotne Micheleangelove sonete z uvodom in komentarjem.

Predaleč bi me vodilo, če bi hotel v okviru priložnostnega časniškega članka našteti vsa pomembnejša italica v slovenski književnosti zadnjih dvajsetih let. Naj samo opozorim na Izidorja Cankarja originalno zasnovano prozo »Š pot«, ki se dogaja delno v Italiji, na nekatero italijansko motive pri Francetu Bevku, J. Lovrenčiču in Ivanu Preglju, dalje na Budalove prevode Manzonijevih »Zarocencev«, Boccacciovega celotnega »Decamerona«, Fogazzarovga »Svetnika« in »Maloga sveta naših očetov«, na Papinijev »Priče trpljenja Gospodovega« v Beličičevem prevodu, na Grazie Deledda roman »Golob« in jastrebje v prevodu pesnika J. Lovrenčiča, na Lebno prevod Crocejeve Zgodovine Evrope 19. stoletja« itd.

Posebno poglavje bo zavzelo v še nena-

ljim italijanskim in malim slovenskim narodom zanimanje za Danteja. Tu je treba omeniti predvsem pokojnega avtorja »Vzoro in bojeve« mons. dr. Jos. Debevca, ki je posvetil Danteju vse svoje življenje. Prevodel je v celoti »Divino Comedio« in tu di zadnje mesece svojega življenja se je bavil z Dantejem, prepeloval njegovo »Novo življenje« (Vita nuova). Čeprav Debevčev prevod mojstrovine nesmrtnega Florentina ne dosega tiste višine, ki bi je bil vreden tak pesnik, je vendar zaslužno in za nas pomembno delo, ki bi bilo vredno izdaje v posebni knjigi. — Značilen dokument slovenske dantologije je zbornik »Dante«, ki je izšel v Ljubljani ob 600letnici smrti tega »altissimo poeta«. V njem so poleg prevodov nekaterih italijanskih avtorjev študije domačih avtorjev, zlasti pokojnega dr. Jos. Puntarja. Zbornik je uredil tudi že pokojni dr. Alojzij Res, profesor v Benetkah, ki si je mnogo prizadeval za italijansko-slovensko kulturno sodelovanje in ki je poslovenil ter v posebni lepo opremljeni knjigi izdal »Fioretto« sv. Frančiška Asiškega.

K italiciam sodi nadalje lani izšla izdaja Mussolinijev »Doktrine fašizma«. Iz politične literature je še omeniti Prepeluhovo izdajo Machiavellijevoga spisa »Il Principe«. Umljivo je, da je mnogo večjih in manjših prevodov iz italijanščine izšlo v zadnjih 20 letih v Trstu in Gorici, kar pa je poglavje zase. Kot posebno tehten izraz slovenskih proučevanj italijanske literature bodi omenjena nedavno izšla knjiga dr. Štanka Leba »Problem Dantejeve Beatrice«, uvod v velikopotezno zasnovano študi-

Meščani se vračajo k zemlji

Ljubljana, 29. aprila. Čeprav se je nebo pričelo jasiti, je mraza oblakov pod njim še vedno polna dežja, ki se kar ne more dovolj izliti nad kranjsko deželo. Kakor v nedeljo, je tudi še danes v presledkih precej močno deževalo. A medtem ko je v nedeljo bilo ozračje zaradi snega, ki je pobil tudi precej nizke hribe v okolici Ljubljane, neprijetno ohlajeno, se je temperatura v teku ponedeljka kljub dežju znatno dvignila in je dosegla svojo znošno pomladno mero 10° C.

Kljub dežju je bila pretekla nedelja v pogledu izletov prav živahna. Po novem dovoljenju je kretanje po deželi v vsako osebo legitimacijo dopuščen in blagodat te nove določbe se je v nedeljo pokazala v prav široki meri. Zelo živahen je bil železniški promet, saj pač vsakdo izkoristi priliko, da se zgleda pri svojih ali znanih na deželi, obiskujejo se tovariši iz prestane vojne, opraviti je treba ob nedeljah različne gospodarske in poslovne zadeve. Zaradi tega so bili to nedeljo vsi vlaki prav dobro zasedeni. Izletniki pa so se zlasti potrudili na Smarno goro in na Sv. Katarino, katerih pomladni sleses je že stara ljubljanska tradicija. Poleg njih so seveda bili obiskani tudi drugi okoliški hribi.

Spričo razjasnitve vremena je pričakovati, da bodo navedeni zaenkrat prenehali, saj škoda na sadnem drevju je že precej zveljavljena, razen tega pa je zastalo delo na polju in vrtovih, ki je prav te dni tako nujno. Z nastopom toplega, toplega pomladnega vremena se bo dalo še vse postoriti. Izredna vnaša je zajela letos vse naše kmetijske in delovne sile, pa tudi uradniki si prizadevajo, da na vsakem primernem prostoru posadijo ali posejejo kaj prida. V mestu samem, še bolj pa v okolici se trudi

dijo za obdelavo vsakega plodnega koščka zemlje. Prav pretekli teden je bilo preobrnjen precej travnikov, ki bodo letos posušili za žitnice. V Dravljah, na Posavju in na Ljubljanskem barju so precejšnje ploskve neobdelane zemlje spremenili v njive. Kakor smo poročali, je mestna občina sklenila oddati v najem posamezne, doslej neobdelane parcele, javljajo pa se tudi posamezniki, ki sami ne morejo obdelovati nekaterih ploskev in jih odstopajo za malenkostno odškodnino posameznim delavolnim najemnikom. V Rožni dolini in v

Mestnem logu so že oddane različne manjše parcele, kjer bo letos ob pridni negi novih gospodarjev uspeval krompir, fižol, različna zelenjava. Marsikatera družina se bo preizkusila v umnem kmetijstvu in vrtnarstvu na majhnem prostoru. Ni dvoma, da bo približanje mestnega človeka zemlji poleg neposredni koristi od letine imelo tudi svoj hvalvredni uspeh v etičnem pogledu. Želeli je le, da bi bilo vreme naklonjeno in da nihče izmed trumet tistih, ki grejo tako pridno na delo, ne bi bil prikrašan v svojih pričakovanjih.

Najvišje dopustne cene zelenjave

Maksimalne cene zelenjave na ljubljanskem živilskem trgu je mestni tržni urad danes določil sporazumno na posebnem sestanku zastopnic prodajalcev in zastopnic gospodinj. Soglasno določene cene bodo veljale samo za ta teden, prihodnji ponedeljek pa bo v mestnem tržnem uradu spet tak sestanek za določitev cen zelenjavi in raznim drugim živilom. Ta teden se torej zelenjava v Ljubljani nikakor ne sme prodajati dražje nego po danes uradno določenih maksimalnih cenah.

Za ta teden veljajo naslednje cene: regrat popolnoma očičen in najboljše vrste 8 din za kilogram, regrat očičen II. vrste 6 din; mladi motovilec, očičen, po kvaliteti 12 do 16 din; vrtni zeleni radič otrebljen 18 din, rdeči radič 6 din, navadni zeleni radič 10 din, seveda tudi otrebljen, kar velja za vso zelenjavo; listi velikolistne spinacije 12 din, spinacea s stebelci 10 din; drobna berivka prvovrstna 20 din. Vse cene so najvišje in veljajo za kilogram, cena druge zelenjave pa mora biti primerna cenam navedene zelenjav. Vsa

zelenjava mora biti popolnoma očičena in otrebljena ter ne sme biti namočena ali njena teža drugače povišana. Biti pa mora oprana in sveža, torej že gotova za pripravo, da je ni treba več trebiti niti izbirati. Za razne vrste fižola je bila določena cena od 7.50 do 10 din za kilogram, za krompir po kvaliteti od 1.75 do 2.50 din, za ajdovo moko po kvaliteti od 9 do 13 din. Prodaja zelenjave in kakršnih koli drugih živil na morice je strogo prepovedana.

Mestni tržni urad opozarja prodajalce na banovno uredbo z dne 15. aprila, da bodo vsi, ki zahtevajo za blago višjo ceno, po tej uredbi kaznovani z zaporcem najmanj 15 dni in povrh še z denarno globlo od 5000 do 100.000 din, v veliki prodaji pa s stroгим zaporcem najmanj 3 mesecev in denarno kaznijo od 50.000 do 1.000.000 din. Takim prodajalcem bodo vzete tudi koncesije in poslani bodo na prisilno delo. Mestni tržni urad vabi kupce, zlasti pa gospodinj, naj vsak prekršek takoj naznanijo mestnemu tržnemu uradu v Mahrovi hiši.

Ljutomer-Ljubljana

Krasen pomladanski popoldan. Avtobus drži iz Ljutomera med zelenjem in cvetjem poljan in nasadov: Križevci, Sv. Jurij, Sv. Trojica, Sv. Lenart. Valovito gričevje, odeto v rahlo tančico cveta breskev, česen in sliv, nas zamažajo v brezskrbni mir nedavnih dni. Le žične ovire, protitankovske naprave, prevrnen vojaški kamion v mirnem kotičku pod gozdovi nam priključijo v spomin današnjo dobo vseobče zmagosti.

Proti Mariboru: Sv. Peter, obdan od cvetnih krošenj sadnega drevja in zelenih vinskih trt, božja pot Marija na Gorici Meljski hrib, cesta ob vojašnici, glave ujetnikov ob oknih, slednjice: Maribor. — Trume popotnikov, izkrcanje na Stoinem trgu pri pošti. Pot čez leseni most, ob ruševinah velikega mostu čez Dravo. Na koroški kolodvor. Vozimo se z vlakom skozi Pragersko do predora pri Slov. Bistrici. Kakor

mravljišče zažive pota na grič ob porušenem tunelu. Potniki vseh vrst, vsi obloženi s priljagi, deca s punčkami, vozički, matere z velikimi zavoji, možje z nahrbtniki, kovčegi. Vse se gnete in premenja smer iz enega veka na drugega, čakajoča na vsaki strani predora. Voznja v nočni temi v zatemnjenih kupejih.

Zidani most, prestopanje v ljubljanski vlak. Ura je 11 ponoči. Zatemnitev, mir. Tišina Ljubljane nas objame, pomiri živce. Skrb za svoje užitne ob pride na varni dom. Izmenjajo se misli in vtisi doživljanja preteklih tednov. Zasedba tu in onstran nove meje; tu bolj neopazna, tam očitnejša, tu uradovanje in šolsko delo večidel še po starem, tam po novem. Na solah je še vojaštvo, pouk se še ni pričel, a pravijo, da bo kmalu urejeno tudi to, seve z mnogimi izprememami. Lj.....a.

Jetika v Ljubljani v letu 1940

Za presojo zdravstvenega stanja večjega mesta je važna umrljivost za tuberkulozo. Po umrljivosti v Ljubljani sodeč, socialno zdravstvene razmere v našem mestu niso slabe. Velik korak naprej je Ljubljana storila zlasti zadnjih 20 let po prvi svetovni vojni. Leta 1918. je tuberkuloza povzročila 21 smrtnih primerov na 10.000 prebivalcev našega mesta, do lanskega leta pa je to razmerje padlo že na 7.05. Na to nizko število je Ljubljana lahko ponosna in se lahko prišteva med najbolj zdrava mesta sveta.

Ljubljancem je lani za jetiko umrl 62, med njimi 31 moških in 31 žensk. Največ žrtve je tuberkuloza zahtevala med mladino od 15. do 20. leta in v zreli dobi 30 do 40 let. Največ je kosila med delavci in uradniki — prvih 14, drugih 13 — nato pa slede prosti poklici (9), redovnice, ki izkazujejo presenetljivo visoko število (8), duševno bolni hiraki (7), kar priča, da bi bilo treba tem siromakom posvetiti nekaj več splošne zdravstvene pozornosti, industrijski uslužbenci (5) in služkinje (1). Razume se, da so bili najpogostejši primeri tuberkuloze pljuč (54), za beleženi pa so bili tudi 3 primeri kostne in 2 možganske tuberkuloze, medtem ko so bili 3 bolniki žrtve jetike s sedežem v drugih organih. — Poleg domačinov je v raznih zdravstvenih zavodih našega mesta umrlo tudi 45 nedomačinov, 36 moških in 9 žensk.

Dobrošen del skrbi za pobijanje jetike je bil tudi lani izročeni Protituberkuloznemu dispanzerju Protituberkulozne lige v Ljubljani, ki obhaja letos 10-letnico svojega obstanka. Dispanzer se vzdržuje v glavnem s prispevkom mestne občine 100.000 din na leto, prostore in rentgen pa daje začasno na razpolago Okrožni urad za za-

varovanje delavcev. Lani je dispanzer izvršil 9759 pregledov. Nanovo je sprejel 38 bolnikov z odprto tuberkulozo, Rentgenoloških pregledov je bilo izvršenih 4801, pnevmotoraksov je bilo apliciranih 402. Ob koncu leta je imel dispanzer v evidenci 209 bolnikov z odprto tuberkulozo. Dispanzerske sestre so izvršile 301 obisk na domu, intervencij za socialno pomoč bolnikov pa je bilo 149. Na vsak način so sredstva za socialno podpiranje jetičnih absolutno premajhna, saj je mogla uprava dispanzerja podeliti podpore le v redkih najnujnejših primerih v skromnem znesku 3145 din. Kakor je premajhna podpora, tako so zaradi velike frekvence tudi prostori odločno pretesni in neprierni.

Ker dispanzer dejansko vrši posle, ki so naloženi mestnim zdravstvenim ustanovam, je bilo predlagano, naj se z osebjem vred prevzame v sestav ustanov mestne občine. Zdravstveni odbor mestnega sveta je svoj čas ta sklep predložil finančnemu odboru, katerega skrb je bila, da se čimprej izvede. — V tesni zvezi s problemom zatiranja jetike pa je vprašanje ureditve azila za brezposelne bolnike z odprto, kužno tuberkulozo, ki nimajo stalnega bivališča. Največja ovira za zatiranje jetike je nemožnost izolacije odprto bolnih. Potrebno je, da se že vendar ustanovi bolnica za zdravljenje tuberkuloznih bolnikov z izolirano za odprte, okolici nevarne primere. V pobijanju tuberkuloze med mladino bi mnogo lahko pripomogla tudi gozdna šola, za katere ustanovitev so že vse priprave izvršene. Izbran je prostor, pripravljeno je poseben fond, napravljeni so načrti, želeli bi bilo samo, da bi bila misel čim prej realizirana.

Ena prvih zavodov, ki bi jo bilo treba izpolniti, če hočemo rešiti problem jetike v Ljubljani, pa je: izboljšati socialni položaj gospodarsko šibkih slojev in ukiniti nehijska, človeškemu dostojanstvu neprimerna stanovanja po vlažnih kletah in barakah.

— Pogled, prijatelj! Ta me radio je veličasten: stal me je štiri tisočake, vreden pa je mnogo več.

— Kako to?

— Takoj lani, ko sem ga kupil, se mi je pokvaril, in odtlej mi ga hvalabogu ni treba počuati.

TVEDKA

I. C. MAYER

LJUBLJANA

vljudno obvešča cenj odjemalce, da bo vsled zakasnitve popravila detajlna prodajna se zaprta do vključno 30. t. m. — I. maja se prodajalna odpre in bo delovala v polnem obsegu.

Friderik Veliki je hotel v miru dobi likovati nekoga svojega hrabrega častnika. Kakorkoli je bil častnik hraber, je bil tudi trmoglav. Ko mu je kralj sam pripeljal odlikovanje, je častnik rekel:

— Veličanstvo, oprostite! Ampak jaz lahko to visoko odlikovanje sprejemam samo na bojnem polju.

— Daj no mir! je odvrnil kralj. Menda ne bom dovolj tebe kar na lepem komu napovedal vojne.

Divjad in njen dah

V »Lovcu« smo nedavno čitali zanimivo razpravo Bogdana Sežuna pod naslovom »Dah divjadi in pasji nos«, iz katere povzamemo zanimivo naravoslovsko drobtino

Večkrat se, na primer, čudimo, zakaj pes zajca, ki leži na odprtem zemljišču, gladko preskoči. Nič ne pomaga, če peljemo psa z dobrim vetrom na zajca, ki ga vidimo, pes ga pa nikakor ne more zavohati. Posebno pogosto je videti te primere na pomladanskih tekmah. Kaj je temu vzrok? Slab nos? Na podlagi gori navedenega bi si to tolmačil takole: zajec je presenečen v ložu brez kritja; refleksna akcija centralnega živčevja je povzročila, da je zajca »obilja kurja polt«, oddajal ni daha in pes ga je preskočil.

Sam sem doživel tale primer: Psa sem poslal za obstreljenim zajcem; pes ga je gonil čez njive, razdalja med obema je postajala vedno manjša, gonja se je bližala močno zarasli gošči; pes je bil tik pred goščo oddaljen od zajca komaj nekaj metrov, vendar se je potem, ko sem že dolgo čakal, vrnil prazen. Ker se mi je zdela stvar sumljiva, sem šel s psom v goščo, kamor je izginil zajec, z namenom, da jo sam temeljito preiščem. Pes je iskal pred menoj čisto izgubljen; po enournem iskanju sem zagledal mrtvega zajca prav na mestu, ki ga je pes največkrat prečkal; čutil sem se, da ni stopil na zajca. Razlagam si pa to takole: zajec je pri gonji čez polje, kjer ga je pes gonil na oko, oddal vse svoje sile. Ko je na koncu svojih moči pribežal v gozd, kjer mu pes s pogledom ni mogel več slediti, je bil »rešen«. Zaradi prevelike izčrpanosti je prejenjalo izpuhtevanje daha, pes zajca ni dobil v nos in se je moral zavoljo tega vrniti prazen.

Gotovo je že vsak lovec doživel, da

mu pes ni našel na strelu padle jerebice takoj po strelu, dasi je videl, kje leži in jo je pes nešteto krat preskočil. Če pa je lovec poslal psa na plen šele po preteku nekaj minut, ga je že takoj od daleč potegnil in našel. Razložimo si to! Smrtno zadeta divjad podleže živčnemu udaru in notranjim krvavitvam. Kožno mišičje se skrči, izžarevanje prestane. Šele čez nekaj časa mišičje popusti, kri medtem izstopi, mrtva divjad spet izpuhteva dah in pes jo najde z lahkoto.

Možna je tudi druga razlaga. Po dolgi gonji izmučena, obstreljena ali močno preplašena divjad oddaja popolnoma drug dah, ki je čisto različen od sicer njej karakterističnega daha. Ta novi dah je psu trenutno popolnoma nepoznan. Podoben primer doživimo, če lovimo s ptičarjem, ki ima mnogo prakse: zdravega zajca ne bo gonil, obstreljenega, četudi ni po strelu dal nobenega znaka, pa bo takoj jel zasledovati, dasi morda ne zapuša za seboj kapljice krvi.

Večkrat sem že imel priliko videti, da pes perutnine, ki je padla v kako gosto kulturo, dolgo ni našel. Po preteku kake četrte ure pa jo je že na daleč potegnil. Ptica je namreč s padcem in svojo težo napravila v kulturi praznino; v začetku ni oddajala nikakega daha; čez nekoliko časa je začela izpuhtevati dah, ki je polagoma polnil luknjo, v katere dnu je ležala ptica. Ko je bila ta »luknja« polna ptičjega daha, se je ta razlezel po površini kulture in pes jo je na daleč dobil v nos.

Često otežkoča psu iskanje kaka močno dišča kultura, n. pr. tobakno polje, tla, posuta s smrekovimi iglami, listje, posebno, če ga v presledkih veter giblje.

FRANZ JOSEF GRENCICA
REC. S. BR. 22365 od 18. IV. 1940 L.

Navedel bom še primer, ki ga je doživel tudi že vsak lovec, ki lovi s ptičarjem. Videl je, kam je vpadla kita jerebice. Takoj je šel s psom za njo. Pes pa se je gladko zaletel med jerebice, ne da bi jih sploh naznačil. Poiščimo si tudi tu vzrok! Jerebice so se takoj, ko so sedle, pritisnile k tlu in nekaj časa negibno ždele. Izpuhtevale so tokrat prav malo daha, pes jih zato ni mogel dobiti v nos. Če je pa lovec počakal in šel s psom nadnje šele čez čas, je pes jerebice lepo našel, krasno stalanje in lovec je prišel do svojega užitka. Jerebice, ki so sedle, so se namreč začele gibati šele čez čas po tem; njihov dah se je jel širiti posredno in neposredno in pes jih je lahko zavohal že na precejšnji daljavo.

Inserirajte v »Jutro«!

ZAHVALA

Za izraze prisrčnega sočutja, ki sem jih prejela ob grenki in bridki izgubi svojega ljubljeneža moža

RUDOLFA SCHULZA

se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujem.

Obenem se toplo zahvaljujem vsem darovalcem prekrasnega cvetja ter vsem številnim prijateljem blagopokojnika, ki so ga v tako lepem številu spremili k večnemu počitku. Naj vsem Bog bogato poplača!

Ljubljana, dne 28. aprila 1941.

Zalujoča soproga ANTONIJA SCHULZ

Zahvala

Najiskrenejše se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znanjem, ki so spremili našega dragega očeta, gospoda

KARLA KITZERJA

višjega jamomerca TPD v pokoju

na njegovi zadnji poti in mu poklonili krasnega cvetja.

Posebno zahvalo smo dolžni gospodu primariju dr. R. Blumauerju za vso zdravniško nego, č. sestram Leonida za požrtvovalnost in skrb s katero so lažali našemu dragemu očetu zadnje ure. Nadalje se zahvaljujemo gospodu ing. Widri, obratovodju TPD v Trbovljah za njegov trud in naklonjenost, gospodu ing. Štefetu za ganljive besede ob odprtem grobu, gg. Lovcem-prijateljem iz Trbovelj za spremstvo, vsem in vsakomur najlepša hvala.

Sv. maša zadušnica se bo brala danes v torek, dne 29. t. m. ob pol 7. uri zjutraj v frančiškanski cerkvi.

Zalujoče rodbine:

LORBERJEVA, ing. PODBOJEVA in ADAMIČEVA

Živila na mestni stojnici

Mestna občina je pričela prodajati živila, ki jih je imela v svojih skladiščih. Kupci dobe sorazmerno po številu rodbinskih članov na kuzmo karto vsinjsko mast, krompir, fižol, lečo, ješprenj, kašo in jajca. Mestni uslužbenci prodajajo ta živila v spodnjem delu še ne dograjenih novih stojnic tik ob Kresiji. Kupcev je vedno dovolj, živila pa so prav dobre kakovosti. S tako urejeno prodajo živil bo omogočeno slehernemu kupiti najpotrebnejši živež ne glede na to, da utegne kateri koli živež pri nekaterih trgovcih poiti. Morda bi kazalo, da bi se občina pravočasno pobirala za kurivo, da bi bila Ljubljana že v jeseni z njim preskrbljena ter bi ga oddajala strankam po znošnih cenah.

Kupci pred stojnicami mestnega prehranjevalnega urada

Vesten možak

V nekem primorskem mestu. Noč. Dežuje kakor iz čebra. V veliki mlaki leži mornar, pijan kakor čep. Ne more vstati in samo nekaj mrmra sam pri sebi. Pa stopi k njemu stražnik in mu hoče pomagati na noge.

»Rešite najprej otroke in žene! zamrmra mornar. »Jaz sem mornar in znam plavati. Se bom že sam rešil.«

Zanečljiv človek

»Poslušaj, Janez, kdo pa je bil tisti gospod, ki si snoci sedel z njim v Emonski kleti in ki si mu plačal tako velik račun?«

»Tisti? O, to je bil pa privatni detektiv, ki ga je moja žena najela, da bi me zasledoval, kam zvečer hodim.«

ZAPREKA

Dva možka se pogovarjata:
»Veste, nič lepšega ni, kakor prebiti večer v družbi te prekrasne ženske.«
»Pa se oženite z njo, da boste lahko vsak večer z njo v družbi...«
»Saj bi se... toda kaj bi rekla moja žena na to?«

jo o Danteju in njegovi Beatrici. Več študij iz italijanske literature je spisal naš italianist dr. Stanko Škerlj, ki je tudi izdal z uvodom in komentarjem odlomke iz sloveče avtobiografije Benvenuta Cellinija.

V Italiji je vrsta slavistov pozorno spremljala slovensko kulturno življenje. Sem sodijo predvsem Umberto Urbani, čigar delo smo ondan prikazali podrobneje, Arturo Cronia, B. Calvi, W. Giusti, Luigi Salvini (avtor knjige »Liriche slovene moderne«) in drugi. Njim gre hvala za nekatere prevode iz našega slovstva in za študije, ki izpričujejo prodornost in pravično razumevanje.

Krst mladinske operete

Po mavovem »Angelu z avtom« je ljubljanska opera v letošnji sezoni krstila drugo izvirno slovensko mladinsko opereto, »Princeska in zmaj«. Besedilo, ki ga je po znani pravljici posrečeno priredil P. Golovin, je dobro, psihološki pravilno prilagojen otroški duši in vzbuja dokaj vezano napetost; mislim le, da je dogajanje ponekod preveč razvečeno in da bi ga bilo v korist delu potrebno primerno skrajšati. Glasbo je napisal J. Gregorc, ki je na tem kompozicijskem področju že dobro vpeljan; glasbeni vozički so v navedeni opereti zelo melodiozni, razpoloženju primerni in tako neproblematični, da jih otrok rad, z zanimanjem in veseljem posluša. Predvsem moram omeniti v glasbenem pogledu dobro instrumentalno, ki je dobila potreben izraz kljub slabo zaslednemu orkestru. Baletne točke, ki jih je pri-

pravil Golovin, so se prav dobro skladale s celotnim stilom operete, oziroma otroške bajke, kakor sta »Princeska in zmaj« naslovljena oba avtorja. Režirala je M. Slavčeva, ki je poskrbela zelo okusne, mestoma prav duhovite in dovolj razgibane scene.

Med važnejšimi vlogami so izstopili Polajnarjeva (Matl), Barbičeva (Jožek), Slardova (Anica), ki razodeva mnogo nadarjenosti, igralski zelo dobri Planecki (Cigan), pevski odlični Rakovec (Tonček), igralski izvrstni M. Sancin, ki je v vlogi dvornega norca pri malih vzbujal mnogo smeha; tudi ostali (Marenk, B. Sancin, Mauserjeva i. dr.) so svoje vloge prijetno izvedli, enako otroci, med katerimi je bil posebno živahen in posrečen najmlajši palček. Vobče so bili otroci režijski prav lepo pripravljeni in so se v vsakem pogledu kar dobro znašli, čeprav jim je ritem tu pa tam za hip ušel; to pa kajpada ni prav nič čudnega in se bo pri bodočih predstavah gotovo izravnilo. V plesnih točkah je lepo izstopila solistična plesalka Remškarjeva, Dirigiral je Demetrij Zebre orkestru, ki je bil spočetka sicer nekam raztrgan, pa se je kasneje uredil in v dobri dirigentovi interpretaciji lepo izvedel naslednje glasbene dele.

V splošnem je krstna predstava »Princeska in zmaj« zelo dobro uspela in bo mogla naše mlajše ter najmlajše prav lepo razveseljevati in jih zvesti v svet prečudnih pravljic, ki ne poznajo vsakdanjih življenjskih trdov; vsekakor je dosegla tako po izvedbi kot po delu samem potrebno raven in pomeni zato v naši tovrstni gledališki literaturi pozitiven prispevek. —

Najstarejša rastlina

Metuzalem med živimi organizmi — Tisočletni hrasti in lipe, dvatisočletni kostanji — 300 let stara želva — Zakaj se staramo in umiramo

Skrbne raziskave mehiških botanikov so dognale, da je slovi posebnost te dežele, vodna cipresa v Santi Mariji pri Oksaki najmanj 6000 let stara. Ta drevo, ki je 34 m visoko in mu je obseg debla 33 m, je gotovo najstarejša živa rastlina na svetu. V splošnem velja pravilo, da imajo višje rastline dosti

daljšo življenje nego zastopniki živalskega sveta. Njihova notranja organizacija, njih življenjski pogoji, smotrena zasidranost v tleh, svojevrstna prehrana z obsežnim sistemom korenin in listov ter številne varnostne naprave jih delajo bolj sposobne za dolgo življenje. Baš te rastline spadajo zato med Metuzaleme med živimi organizmi. 130 m in več dosežejo v višino avstralski ekvivalenti, ušakajo pa tudi starost do 5000 let.

Med kalifornijskimi mamutovci dosežejo mnoga drevesa starost 4000 let, a tudi mnoga drevesa, ki rasejo pri nas, so preživela mnoge dobe in spremembe človeških kultur.

Hrasti imajo n. pr. neredko tisočletno in dvatisočletno starost. Istotakšne starosti ušakajo tise, kostanji pa živijo lahko celo več nego 2000 let. Okrog tisoč let je življenjsko trajanje lip, najdaljša starost smrek, jelk in borov pa je samo okrog 400 let. Še dosti krajše življenje imajo

sadna drevesa, vendar so med njimi zanimive izjeme, stare po nekoliko stoletij.

Grmi imajo seveda še krajše življenje. »Tisočletni rožni grm v Hildesheimu«, ki je v resnici 400 let star, je zelo redka izjema. Samo bršljan in brin dožeta približno isto starost.

Doslej najstarejša znana žival je bila ogromna želva, ki so jo ob začetku te vojne ubili v londonskem živalskem vrtu. Izvirala je z Egmontovega otoka v Indijskem oceanu, našli so jo l. 1737. in je bila že tedaj

popolnoma dorasla. Ušakala je najmanj 300 let. Številne druge želve so stare isto tako dosti več nego 200 let.

Nekoliko sto let ušakajo tudi veliki kit, največji med sesalci. Pred tridesetimi leti so našli v trupu nekega kita neprebavljene predmete, ki so izvirali z ladje, ki se je potopila okrog l. 1700. Pred kratkim so poročali o papigi, ki je videla že Napoleona, tudi te ptice in jastrebi, orli, sokoli, sove, krokarji in labudi ušakajo lahko Metuzalemovo starost. Celotna domača gos bi lahko ušakala

več nego 80 let — če bi jih ne klali že v najlepši mladosti.

sti. Na 150 do 200 let cenijo najvišjo starost slonov.

V kraljestvo bajk spadajo menda vse zgodbe o ljudeh, ki so doživeli 130 ali celo 150 let. Resnično dokazan ni niti en takšen primer. Iz Turčije, drugih balkanskih dežel in iz Kitajske so poročali sicer o ljudeh, ki so živeli 135 in celo 179 let, toda zanesljivih listin, ki bi takšno starost dokazale,

ni nikoli bilo. Prav tako nezanesljiva so poročila o takšnih Metuzalemi iz preteklih vekov, zlasti iz starega veka, saj je bilo povprečno življenje tedaj krajše nego dandanes in ga je podaljšala šele civilizacija ter napredek medicine.

Res je pa, da vse rekordne starosti prekašajo najneznatnejša, enostanična bitja. Lahko bi govorili naravnost o nesmrtnosti teh bitij. Mnogoletni poskusi so pokazali,

da je mogoče najmanjša bitja v pripravnih redih

gojiti v neskončnost.

Ob njihovi delitvi nastajata namreč po dva nova individua, ki vsebujejo vso substanco prvotne stanice. Čez kratek čas se nova individua spet delita in tako gre stvar v neskončnost dalje. Naravne smrti, kakor je videti, tu sploh ni. Pred časom smo poročali o raziskavah prof. Busse-Grawitza, ki mu je v redih uspelo na novo oživiti stanice iz 3000 let starih egiptskih mumij, tako da so

znova rasle in se delile.

Staranje torej nikakor ni videti brezpogojna lastnost žive substance. Da se navzlic temu staramo in umiramo, je vzrok le v tem, da se zavoljo mnogostaničnosti naših organizmov nesmrtnost posredne stanice ne more uveljaviti.

Dišava ubija ljubezen

Dva ameriška znanstvenika proučujeta že dalj časa učinke raznih dišav na ljudi in predmete ter ugotavljata, da so ti učinki zelo različni. Rožni parfem je n. pr., čeprav je to slišati neverjetno, sposoben, da ustavi uro. Raziskovalca razlagata to s tem, da vpliva parfem, ki vdira v notranjost ure, na sestavo mazilnega olja in to zadostuje, da se koleseje ustavi. Izvleček iz cedre ali citrónovih lupin ima baje to lastnost, da bistri vid. Vonj narcisa povečuje, kakor so ugotovili, krvni tlak, duh po amoniaku pa znižuje krvni pritisk. Rožna dišava pospešuje srčni utrip, isto tako de-

primirajoče, da raziskovalca zaljubljenec priporočata, naj ga ne uporablja. kajti ta parfem je sposoben ubiti ljubezen...

A NEK DOTE

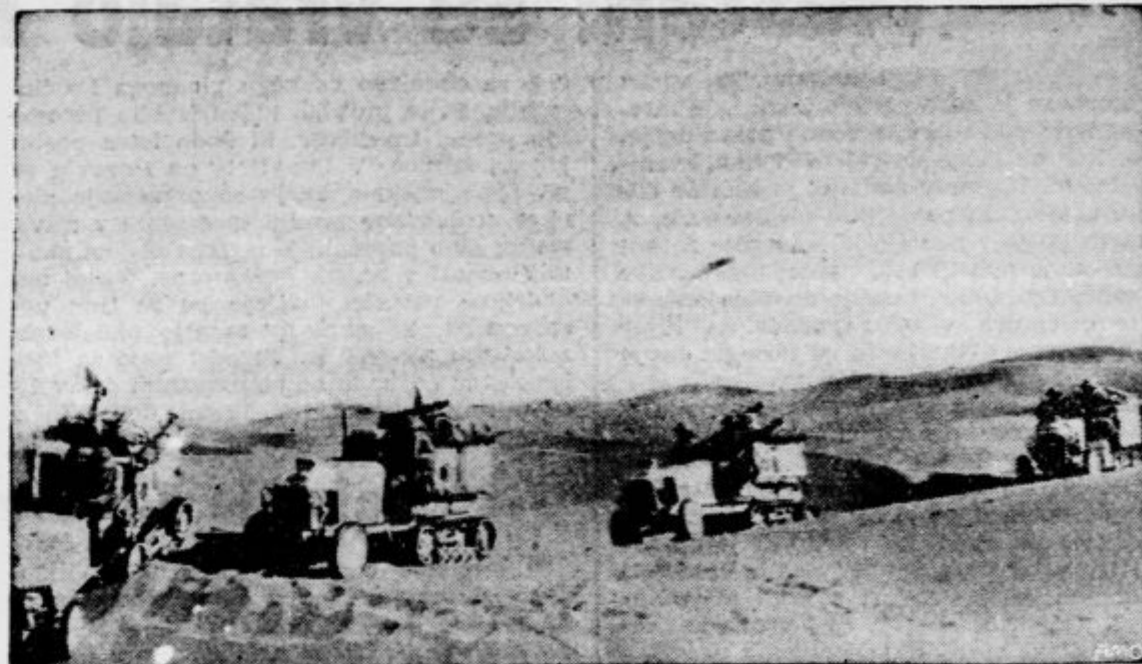
Neki berlinski gledališki ravnatelj je pogosto ostajal svojim igralcem gaže dolžan, še češče pa je ostal dolžan honorarje avtorjem del, ki jih je uprizarjal. Eden teh nesrečnikov je stopil nekoč k nje mu in se mu z visokodonečimi besedami zahvalil za odlikovanje, ki ga je bil deležen z njegove strani. Ravnatelj je začuden vprašal, kaj to zahvaljevanje pomeni. »Veste, je dejal avtor, »z mano ravnanje neprestano kakor s kakšnim klasičnim pesnikom. Tem tudi ne plačujete taniem.«

VS AK DAN ENA

Zrtev svojega poklica. (»Everybody's weekly«)

Stroji gredo skozi puščavo

Motorizirani oddelki italijanske vojske na pohodu skozi puščavo na egiptskem ozemlju

Zakaj hodimo v krogu?

Mnogi znanstveniki so se že bavili z vprašanjem, zakaj ne stopa človek, ki se je izgubil in si išče v temni noči ali zapuščen krajini poti, naravnost, temveč v krogu. To dejstvo je postalo v puščavi ali na snežnih poljanah že marsikomu usodno. Znanstveniki menijo, da je ta pojav v zvezi z nesomerno zgradbo človeškega telesa. Meritve, ki so jih v tem oziru napravili na 13.000 oseb, so pokazale presenet-

ljive uspehe. V 98 odstotkih vseh primerov so bile roke posrednih oseb različno dolge in razlika je znašala do 22 mm. Prav tako so se razlikovale noge po dolžini do 10 mm. Na strani, kjer je daljša noga, je človek, kakor so pokazali poskusi, tudi lažji in občutljivejši. Iz tega bi bilo umljivo, da je korak na to stran daljši kar ima za posledico, da se smer hoje zakrivi polagoma v lok in končno v krog.

Zaklad v konzervnih škatlah

Nekje v rodezijskem prazgodu leži kraljevski zaklad iz zlatih palic, zlatnikov, demantov in slonovine, skrbno zaprt v konzervne škatle. Cenijo ga na mnogo milijonov. To so bogastva culujskega kralja Lobengule, ustanovitelja matabelskega kraljestva, ki jih je skrnil leta 1892. Njegov tedanji tajnik John Jacobs je pozneje pripovedoval, kako so ta zaklad zakopali. Ko je zamorski kralj spoznal, da ga

bodo porazili, je ukazal, naj spravijo vso njegovo slonovino, zlato in druge dragocenosti v konzervne škatle in zakopljejo v pragozd.

Sam je vodil četico ljudi, ki so ji pripadali Jacobs, štirje zamorski uradniki in 14 Matabelcev. Zadnji so izkopali jame, v katere so skrili škatle. Po svojem povratku je dal Lobengula Matabelce usmrtiti. Jacobs je tudi pripovedoval, da mu je kralj prejšnje čase pončil kdaj zapovedal, naj ga vsega pokrije z zlatniki, tako da je bil videti kakor kakšen v zlato odet in v grob zakopan faraon. Pozneje se Jacobs ni mogel več točno spomniti, kam so zaklad zakopali, tako da ga je zamaž iskal. Neuspešne so bile tudi številne odprave, ki so iskale zaklad zamorskega vladarja.

Društvo Novakov

V Pragi je praznovalo 25-letnico svoje- ga obstoja »Društvo Novakov«. To društvo šteje nad 150.000 članov iz vse Češke in Moravske in vse te člane druži skupni priimek Novak. Edino paralelo k temu društvu bi imeli v »Klubu Smithov« v Združenih državah, ki pa šteje seveda več nego milijon članov.

Letala na tekočem traku

Pogled v nemško tvornico letal tipa »Junkers«

Atene so padle

Pogled na grško glavno mesto Atene, v katero je vkorakala nemška vojska

H. Adams:

Daisy in Rosemary

Roman

Ela se je zasmejala. »Kdo je zdaj lažnivec?«
»Ta mah nobeden izmed naju. Morda ste pozabili, da ste na dan svojega prihoda, takoj po srečanju z Daisyjo, odšli s svojim možem na kratek izprehod in mu pri tisti priliki poročali o tej novici. Sedela sta ob strani senenega stoga v konjski ogradi, jaz pa sem po naključju ležal zgoraj v senu — tam je namreč že od kraja moj najljubši prostorček — seveda brez vsakega najmanjšega namena, da bi prisluškoval ali silil v tuje skrivnosti. Slišal sem vse, kar ste pripovedovali možu. Zelo rad bi vedel, zakaj ste to zavedo, ki je konec kor. lev vendar resna, vse do današnjega dne ohranili zase...«

Elinovo vedenje se je izpremenilo. Na mesto strahu je stopal posmeh. Nu, kaj je bil še slišal? Pogledala je Sida. Oba sta se spominjala, kaj ima Bill v mislih, in vedela, da so njegove navedbe resnične. Toda priznati? — Za nič ne!

»Zakaj pa niste stricu in teti povedali, da sta žrtvi sramotne prevare?« je vprašala Ela s svojim običajnim porogljivim glasom.

»Ker sem slišal samo vaju dva in sem hotel počakati, kaj bosta vidva storila.«

»Dotlej pa ste dopustili,« se je oglasil Gaster, ki je z napeto pozornostjo poslušal preke, »da je

57

dekle vodilo vaša sorodnika za nos, in omogočili, da so se zgodile vse te grdobije?«

»Nikar se ne varajte,« je Bill odločno zavrnil. »Rosemary — ali Daisy — ni s tatvinama v nikaki zvezi. Eli Verdonovi je rekla — in o resničnosti Daisyjinih besed ne dvomim — da ni hotela doseči nič drugega kakor nekaj dni zabavnih, brezskrbnih počitnic. V Dinardu nam je bila storila uslugo, ki je človek ne more zlepa pozabiti, in s tem zaslužila počitnice, ki si jih je tolikaj želela! Toda zakaj prihaja Ela Verdonova, po tem, ko je toliko časa molčala, baš danes z resnico na dan? Odgovor na to vprašanje me zelo zanima!«

»Mislim, mladi človek, da so vaši nazori povsem zmotni.« Čudno je bilo, da je Mihael Gaster zdaj branil jasnovidko, ki jo je prej tolikokrat napadal. »Najvažnejše vprašanje po moji sodbi ni to, kdaj se je najprej zvedelo, da je dekle sleparka, ampak, kaj moramo sklepati iz njene sleparije. Vi pravite, da ni s tatvinama in z najnovejšim odurnim zločinom v nikaki zvezi. Kako morete to vedeti? Kaj vobče veste o nji? Saj niti njenega izginjenja ne morete pojasniti.«

»Ne, tega ne morem,« je Bill priznal. »Nekaj pa dobro vem. Nedolžno veselje do pustolovščin je zapeljalo Daisyjo v to prevaro, toda nikoli ne bi bila zmogla okraštiti koga ali storiti komur si bodi na škodo nekaj nizkotnega.«

Ela se je rezko zasmejala, vendar je prepuslala nadaljnjo prerekanje svojemu nepričakovanemu zagovorniku. Gaster se je razvnel.

»Ali ni vsak dan znova zagrešila ropo? Gostoljubje, do katerega ni imela pravice; dragotine, ki

jih je rade volje sprejemala v dar! To je že samo po sebi tatvina. Dragulje, ki so vredni mnogo tisoč funtov, je, kakor je neoporečno ugotovljeno, nekdo skozi okno podal iz hiše. Kdo naj bi bil to storil, ako ne goljufica, ki je živela pod to streho?« Ti meni, da je v Dinardu to dekle pomagalo rešiti tvojega sina?« se je obrnil k Amyji Carterjevi.

»Brez nje bi bil Dorie morda izgubljen,« je Amy potrto dejala. »Saj si bil sam v Dinardu. Dobro veš, da nam je pomagala.«

»Da, samo če to ni bilo del prevečnega zasnovega načrta? Pridobila si je tvoj zaupanje. Ni čudo, da so vaju sovraženiki povsod zlahka našli! V svojem lastnem taboru sta imela vohunko. Zločinci se niso hoteli polastiti samo vajinega sina, ampak tudi draguljev in miniaturo. Po krivdi tega dekleta imajo zdaj vse!«

Z glasom globokega, malo da ne zmagoslavnega prepričanja je Gaster končal svojo obtožbo, in njegova žena je dodala:

»In — pobegnili je!«

Bill je molčal. V primeri s temi obtožbami je bil točni čas, kdaj je bila Ela Verdonova spoznala Daisyjo, posttranska stvar. Moral je počakati, kaj še pride. Doran Carter je prijel ženo za roko. Nič jima ni bilo prihranjeno. Udarci je prihajal za udarcem. Toda oba sta bila prevzeta od ene, edine misli: kje je sin? Kdaj ga bosta mogla spet objeti? Komaj da sta poslušala Gasterjeve nadaljnje besede.

»Dekle je pobegnilo... vajin sin je izginil! Boriti se morata z ljudmi, ki so prav tako zavratni kakor brez srca. Sina dobite nazaj, saj veste, da je to samo vprašanje denarja. Plačal boš, Doran

— kaj pomeni denar človeku, kakršen si ti? Dekleta pa ne boš nikoli več videl. Doigrala je svojo vlogo v tem ostudnem zločinu, in —

Obmolnil je. Besede so mu zamrle na ustnicah. Vrata so se na stečaj odprla, in dekle, ki je bil Gaster pravkar rekel Doranu, da je ne bo nikoli več videl, se je opoteklo v sobo. Blatna, v premočeni in raztrgani obleki, z okrvavljeno roko in razmršenimi lasmi, ki so ji v neredu viseli okrog mrliskobleda obraza, se je približala družbi, ki je sedela okrog mize. Prst, ki ga je vzdignila, kakor da hoče nekoga obtožiti, ji je drhtel.

»Dorie je ugrabljen,« je spravila iz sebe. »Dorie je... v zelenem stanovanem vozu z vlačilcem... nikar ne pustite Gasterja odtod...«

Onesveščena se je zgrudila na tla.

V naslednjem trenutku sta bila Bill in Amy Carterjeva ob njeni strani. Bill jo je pobral in položil na sofo, Amy ji je drgnila ledenomrzle roke. Sočutje do onesveščene je bilo pregledno misel na vse obtožbe zoper njo. Bill je pobral ročno torbico, ki ji je bila padla na preprogo, in dve pismi, ki sta bili zdrknili iz nje. Eno je imelo njegov naslov, na drugem je bilo ime Dorana Carterja. Bill je spravil obe pismi v žep.

»Kaj je mislila s tem?« je vzkliknil Doran. »Zelen stanovanjski voz... kaj je imela opraviti z njim... nekaj strašnega je morala doživeti.«

Vprašujoče je pogledal okrog sebe, toda nihče mu ni mogel odgovoriti. Bill je opazoval Gasterja in njegovo ženo. Nenadni strah v njunih očeh, ko je Daisy bruhnila te komaj razumljive, zmešane besede, ni bil ušel njegovi pozornosti.